

Západočeská univerzita v Plzni

Právnická fakulta

Katedra finančního práva a národního hospodářství

Diplomová práce

Antidumpingové clo a jeho obcházení

Autor: Tomáš Balík

Plzeň 2016

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Antidumpingové clo a jeho obcházení, zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k vypracování této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury. “

.....

Děkuji vedoucí diplomové práce JUDr. Petře Jánošíkové, Ph.D. za konzultace, názory a připomínky, které mi poskytla při vypracování mé diplomové práce.

OBSAH

1	Úvod	1
2	Clo	3
2.1	Historie cla	3
2.2	Historie cla na území současné České republiky	4
2.3	Druhy cel.....	5
2.4	Celní právo v systému finančního práva.....	7
2.5	Změny v celním právu v roce 2016	7
3	Antidumpingové clo	8
3.1	Dumping	8
3.2	Dumpingová cena	9
3.3	Funkce antidumpingového cla	12
3.4	Právní základ antidumpingového cla	13
3.5	Antidumping dle WTO	13
3.6	Antidumping dle EU	15
4	Proces tvorby antidumpingového nařízení v rámci EU	16
4.1	Vývozní cena a její zjištění	16
4.2	Běžná hodnota.....	17
4.3	Srovnání vývozní ceny s běžnou hodnotou.....	18
4.4	Újmy výrobního odvětví	18
5	Antidumpingový proces	19
5.1	Zahájení řízení podáním podnětu a návrh bez podnětu	20
5.2	Zahájení šetření	22
5.3	Tržní hospodářství	23
5.4	Prozatímní opatření.....	24
5.5	Konečné antidumpingového clo	26
5.6	Odstranění účinku pomocí závazku	27
5.7	Přezkum	28

5.8	Celní evidence dovozů.....	30
5.9	Zrušení antidumpingového opatření	31
5.10	Změny procesu tvorby antidumpingových nařízení.....	32
6	Obcházení antidumpingových opatření.....	34
6.1	Obcházení nesprávným deklarování země původu.....	34
6.2	Obcházení nesprávným deklarováním kombinované nomenklatury	37
6.3	Obcházení pomocí úpravy výrobků.....	39
7	Výběr antidumpingového cla a jeho doměření v rámci ČR.....	41
7.1	Důležité rozsudky	43
7.2	OLPRAN I.	44
7.3	OLPRAN II.....	46
7.4	TVPRODUCTS CZ s.r.o.	46
7.5	Lagura	48
7.6	Xinvi PV products	50
8	Závěr	52
9	Resumé.....	54
10	Seznam použité literatury	56
11	Seznam schémat, tabulek a grafů.....	60

1 Úvod

Pojem globalizace se hlavně v demokratických oblastech světa stal v posledním období velkým hitem. U těchto států popř. uskupení se projevuje snaha o odbourání hranic především v oblasti obchodu a s tím spojené odstraňování administrativních překážek mezinárodního obchodu. Liberalizace mezinárodního obchodu je též podporována Evropskou unií. Ale na druhou stranu liberalizace mezinárodního obchodu přináší pro vnitřní trh mnoho hrozeb. Jednou z velkých hrozeb pro hospodářskou soutěž vnitřního trhu jsou dovozy zboží, které mají nízkou hodnotu. Odborně se zde jedná o dovozy s dumpingovou cenou.

Dovozy zboží s dumpingovou cenou jsou velmi velkou hrozbou pro vnitřní trh a mohou vést až k totální likvidaci určitého výrobního odvětví na tomto vnitřním trhu. Na druhé straně je velmi složité určit hranici, kdy nízká cena výrobku je zdravá pro rozvoj hospodářské soutěže v tržním hospodářství a kdy již může být cílenou strategií zahraničních dodavatelů ovládnutí vnitřního trhu a s tím spojenou likvidaci výrobního odvětví na tomto trhu. Na základě této hrozby bylo v těchto demokratických oblastech zavedeno antidumpingové clo.

Antidumpingové clo se začalo uplatňovat jako ochranný nástroj vnitřního trhu v devadesátých letech minulého století. Tento nástroj byl zaveden pro ochranu před nekalým vlivem dumpingových cen v rámci dovozu zboží ze zahraničí na vnitřní trh. Jedním z hlavních důvodů k zavedení antidumpingového cla je udržení konkurenceschopnosti domácích výrobců na vnitřním trhu, která je též ruku v ruce spojena se zaměstnaností v rámci vnitřního trhu.

Základem postupu pro vydávání nařízení se stala Dohoda o provádění článku VI Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994. Tato dohoda stanovuje podrobná pravidla pro výpočet dumpingu, postupy kdy a jak zahájit šetření. Dále stanovuje postupy procesu šetření, které spočívá především zjištění újmy konkrétního vnitřního trhu. Upravuje proces zjišťování a zpracování zjištěných skutečností a zavádí procesní nástroje jako je zavádění prozatímních opatření, doby trvání a možnosti přezkumu antidumpingových opatření a transparentnost.

Širokou veřejností jsou antidumpingová cla vnímána jako jednostranná rozhodnutí orgánů Evropské unie z důvodu naplnění rozpočtu v oblasti příjmů. Prvotní iniciativa na vydání antidumpingového nařízení však přichází ze strany obchodní veřejnosti a jeho účel je v primární podobě ochranný. Fiskální efekt je až sekundární, ale též nezanedbatelný.

Tuto problematiku lze zařadit do oblasti finančního práva, jelikož antidumpingové clo patří mezi tradiční vlastní zdroje Evropské unie. Dalším ukazatelem, proč je problematika antidumpingových opatření součástí je i proces výběru cla, který je realizován v rámci České republiky stejným procesním postupem jako jiné daně. Procesním předpisem je totiž daňový řád, až na některé ustanovení, které jsou upraveny přímo celním kodexem nebo celním zákonem. Procesně lze tedy clo v současné právní úpravě přiřadit k pojmu daň.

V této práci bych chtěl metodou analýzy rozebrat proces tvorby jednotlivých antidumpingových nařízení. Především určování běžné hodnoty, kdy je důležitým faktorem, zda ekonomika té určité země je členy WTO uznána za tržní ekonomiku. Dále proces zjišťování skutečnosti, zda se zde projevuje zájem Evropské unie, který by měl spočívat v hrozbě pro určité odvětví pro členské státy Evropské unie.

Jak je obecně známo, tak neexistuje nařízení, které by se nedalo obcházet. I antidumpingová nařízení jsou stanovována ve spojení s určitými systémy, jako je proces sazebního zařazování zboží do kombinované nomenklatury a systém ověřování původu zboží. Jelikož tyto procesy jsou v současném čase nastaveny složitě, je zde velká možnost pro obcházení antidumpingových opatření. Všechny následně uvedené oblasti pro možné obcházení je podloženo skutečnými zjištěními celních správ členských států Evropské unie a Úřadu boje proti podvodům jako vyšetřovacího orgánu Evropské unie. V této části práce se pokusím metodou analýzy ve spojení s metodou indukční prezentovat případy možného obcházení antidumpingových nařízení. Toto vše je podloženo informacemi, které jsem získal v rámci své stáže na Generálním ředitelství cel a následnými konzultacemi se zaměstnanci Generálního ředitelství cel pracující v oblasti doměrování cla po propuštění zboží.

Závěr práce budu věnovat důležitým rozsudkům Evropského soudního dvora nebo Nejvyššího správního soudu, které přímo souvisí s obcházením antidumpingových opatření. Tyto rozsudky napomáhají ke sjednocení procesu vymáhání těchto antidumpingových opatření.

2 Clo

Vzhledem k historickému vývoji cla lze říci, že by nalezení té správné definice neměl být problém. Avšak definice cla není pevně stanovena v žádném platném právním předpisu. Z několika definic, které jsou prezentovány odbornou literaturou, se mi jeví jako nejpřesvědčivější definice, že *„clo je povinná platba sui generis, stanovená právními předpisy, která je vybírána v přímé souvislosti s přechodem zboží přes státní hranici od osob, které zboží dovážejí, respektive vyvážejí, nebo od osob, pro které je takovéto zboží dováženo nebo vyváženo.“*¹

Trošku komplikovanější pohled na clo byl z pohledu procesní právní úpravy České republiky, kdy clo bylo zařazováno do kategorie poplatků a jako podpůrný procesní zákon byl zákon č. 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků ve znění pozdějších předpisů. Od 1. 1. 2011 bylo clo daňovým řádem podřazeno pod „daň“ Dle mého názoru však nelze přesně definovat clo z pohledu, zda se jedná o poplatek či daň, jelikož svými specifickými vlastnostmi má charakter jak daně, tak i poplatku. V současné době je daňovým řádem zařazeno po pojem daň, ale v určité podobě může mít spíše podobu poplatku, jelikož díky funkcím jakou plní poplatek, se tomu clo výrazně přibližuje.

2.1 Historie cla

V historii a dějinách, jak světových, evropských tak i českých zaujímá clo významnou roli. O cle jako takovém se hovoří už v dobách před naším letopočtem, a ve 4 st. před naším letopočtem v zemích antického Řecka nebo v Číně. Důkazem toho je i zmínka o celníkovi, apoštolovi svatém Matoušovi, o kterém se píše v Bibli. Dalším milníkem této doby bylo antické Řecko, kde se

¹BAKEŠ, Milan in MATOUŠEK, Pavel a SABELOVÁ Lenka. Clo. vyd.. Praha: ASPI, 2007, s.234 ISBN 978-80-7357-263-1.

poprvé setkáváme s dělením cla. V nejstarších dobách bylo clo spojováno s převozem zboží z přes hranice jedné země do země druhé. V antickém Řecku se dělení cla specializovalo dle specifikace způsobu vstupu zboží na území, na clo vybírané po vodních tocích a mořích, které označovali jako clo námořní a na clo vybírané po zemi, které definovali jako clo pozemní. Už v těchto dobách však nebyla na clo uvedena jednotná ucelená sazba, ale sazby cla byly diferenciované na jednotlivé druhy zboží, kdy „nejnižší sazba byla 2,5 procenta a nejvyšší sazba byla 12,5 procenta.“² Po antickém Řecku byla dalším historickým průkopníkem celní politiky Franská říše. Vybírání cla se zde provádělo výlučně na povolení panovníka a clo bylo vybíráno pomocí jím jmenovaných úředníků. Při placení cla se zde poprvé objevil institut osvobození od cla, který figuruje i v dnešních celních předpisech.

2.2 *Historie cla na území současné České republiky*

Celní problematika na území současné České republiky má velmi dlouhodobou a rozsáhlou historii a vždy tvořila velmi významnou roli. Hlavním důvodem tomu je především zeměpisná poloha naší republiky, představující srdce evropského kontinentu. Toto území vždy tvořilo křižovátku mezi tehdy i nyní velmi ekonomicky a průmyslově vyspělými zeměmi. Skrz nás vedlo mnoho obchodních cest. Příkladem byla Jantarová stezka nebo stezka Solná. Cla byla vybíraná právě na těchto stezkách, plnila v historii především funkci fiskální. Dějiny v našich zemích se tvořili už od dob Velké Moravy, kdy, „nejstarším dochovaným písemným dokumentem z oblasti celnictví platným na našem území byl tzv. reffelstettenský celní řád.“³

Dalším významným mezníkem v našich zemích bylo pro celnictví období za vlády Ferdinanda I, kdy v této době byly vydány důležité reformy v této oblasti. Tyto změny v 16. století přinesly mnoho progresivních skutečností v celní problematice, jako bylo zavedení valorického cla v zemědělství, zavedení určitých celních sídel v dnešní podobě celních úřadů, které byli dvojího typu. Reformy

² KÁRNÍK, Miroslav. Clo a celní politika: od A do Z. 1. vyd. Olomouc:Anag, 2012, s. 16. ISBN 978-80-7263-779-9

³ KÁRNÍK Miroslav. Clo a celní politika: od A do Z. 1. vyd. Olomouc:Anag, 2012, s. 17. ISBN 978-80-7263-779-9

přinesly rozdělení na hraniční sídla a vnitrozemská sídla, což v podstatě znamenalo přenesení části výběru cla z hranic do vnitrozemí a tím i první liberalizační kroky k zahraničnímu obchodu. Tyto sídla měli jako hlavní funkci vybírání dovozního ale také vývozního cla. V dalším období jak za vlády Rudolfa II., Karla VI. až pod konec vládnutí Marie Terezie, clo stále plnilo významnou fiskální roli, kdy především plnilo státní kasu. Clo se stále vybíralo nejenom za dovoz, ale především i za vývoz zboží. V této době už byl vydán jakýsi menší celní sazebník.

S rostoucím rozvojem průmyslu, ekonomiky a hlavně dopravy jednotlivých států bylo častěji zřizováno více, především vnitrozemských poboček, vybírají clo. Ve druhé polovině 20. století vzhledem k rozvoji evropského práva se fiskální význam cla, tak jak byl preferován po celá staletí, dostává do pozadí. Uvolněním zahraničního obchodu v souladu s vnitřní ekonomickou činností státu se význam cla z fiskálního hlediska přesunul mezi nástroje chránící vnitřní hospodářskou činnost státu. Dalším mezníkem významu cla pro ekonomiku z pohledu České republiky je proces založení dosavadní Evropské Unie a s tím i naše následné přistoupení k této organizaci, jejíž hlavním cílem bylo určité uvolňování volného pohybu zboží a osob přes státní hranice a přenesení působnosti tvorby celní politiky k institucím Evropské Unie.

2.3 Druhy cel

Cla v současné době v rámci Evropské unie a tudíž i v naší republice se dělí z několika hledisek. Prvním výrazným dělením je určení cel dle způsobu výpočtu konečné částky cla. Jedná se o cla valorická, kdy se částka konečného cla vypočítává procentuální sazbou, která je dána celním sazebníkem, z celní hodnoty zboží. Celní hodnota zboží však neznamená pouze hodnotu zboží. Celní hodnota je definována v základní formě článkem 28 až 36 Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, celní kodex Společenství, v platném znění, kde je definován nejenom přepočítací kurz, pět různých sestupně používaných metod pro stanovení celní hodnoty, ale i připočitatelné a odečitatelné položky. Dále se jedná o cla specifická, kde celní sazba se tvoří pevně danou částkou za jednotku (tuna, kilogram, kus) a poslední clo dle tohoto hlediska se nazývá clo diferenciované

neboli kombinované. Toto clo je kombinací cla valorického a specifického, kde se kombinují obě výše uvedené metody výpočtu cla

Další dělení cla se posuzuje z hlediska pohybu zboží, jakým směrem ve vztahu k určitému vstupuje či vystupuje nebo pouze projíždí. Toto dělení nám poskytuje tři typy cel, a to clo vývozní, clo dovozní a clo tranzitní. Dovozní clo je vybíráno v současné době v České republice ze zboží, které je dovezeno do Evropské unie ze zemí mimo Evropskou unii. Vývozní clo by bylo vybíráno ze zboží, které má status zboží Evropské unie a je vyváženo do nečlenských států Evropské unie. Vývozní clo se v současné době v rámci Evropské unie neuplatňuje. Jedná se spíše o historický přežitek, kdy clo sloužilo především pro fiskální příjem státu. Podobná situace je i u cla tranzitního, kdy v rámci Evropské unie není případ, kdy by se toto clo vybíralo.

Další dělení cel je z hlediska obchodně politického. Z tohoto hlediska dělíme clo na autonomní, kdy výše cla je pouze v dikci toho státu a na clo smluvní, kdy sazba cla je stanovována v souladu s bilaterálními nebo s multilaterálními smlouvami.

Jako poslední hledisko, kterým je děleno clo, je hledisko účelu cla. Toto hledisko rozděluje clo, které svým účelem plní funkci příjmů do státního rozpočtu což je fiskální účel. Jedná se o historicky původní účel cla, ale fiskální významnost cla je již v dnešní době v pozadí. Další skupinou z hlediska účelu jsou cla vyrovnávací, jejichž účel je vyrovnat sníženou hodnotu dovezeného zboží, které je zahraniční vládou vývozní země subvencováno. Třetí skupinou dle účelu je odvetné clo, které slouží jako obchodně politické opatření vůči státním obchodním politikám. Další skupinou dle účelu cla je doposud málo využívané negociační neboli vyjednávací clo. Toto clo by mělo sloužit jako případný vyjednávací prostředek při obchodně politických jednání. Naproti tomu jednou z nejvýznamnějších skupin z hlediska účelu jsou cla ochranná, která především chrání vnitrostátní zájmy unie. V této skupině se objevují pojmy jako prohibitivní clo, které v určitém momentu zabrání dovozu určité komodity zboží, nebo skleníkové clo, které má sloužit jako ochranný prvek pro nově se rozvíjející sektor domácího hospodářství. Tyto druhy cla však nejsou v rámci Evropské unie využívány a pro ochranu těchto rizikových faktorů jsou především využívány jiné

ekonomické nástroje, než jsou tyto těžké restriktivní nástroje zahraničního obchodu. Naopak preferenční clo na jedné straně a antidumpingové clo na straně druhé je v současné době jako ochranný nástroj domácího hospodářství využíváno v daleko větší míře. Pojem preferenční clo, znamená nižší sazbu cla, než je autonomní nebo smluvní sazba cla. Toto zvýhodnění sazby cla je poskytováno na zboží dovezení ze zemí v souladu se Všeobecným systémem preferencí, které uznává Světová obchodní organizace (WTO). Toto zvýhodnění souvisí především s dovozem zboží z méně rozvinutých zemí světa. Na opačnou stranu pólu proti preferenčnímu clu může postavit antidumpingové clo.

2.4 Celní právo v systému finančního práva

Pokud si položíme otázku „Náleží celní právo do oblasti finančního práva“, tak si můžeme říci, že z větší její části ano. Clo se vždy zařazovalo mezi jedny z největších příjmů státních pokladen. I v současné době tvoří clo podstatný fiskální příjem Evropské unie. A právě oblast finančního práva obsahuje právo spojené s výběrem daní a cel. Dalším důvodem proč právě celní právo lze zahrnout pod oblast finančního práva se odvíjí od procesních norem, kdy v současné právní úpravě je pro procesní úkony celního řízení, které nejsou přímo definovány v celních předpisech využíván daňový řád. Toto jsou dva úhly pohledu, které jednoznačně přiřazují celní právo do oblasti finančního práva. Zároveň však celní právo obsahuje normy opravňující dohled nad vstupem zboží do Evropské unie. Tento dohled má kromě fiskálního podtextu i částečně podtext ochrany nefiskální povahy. Tento dohled lze však podřadit pod skoro všechny oblasti práva. Tento druhotný pohled na celní právo však nedosahuje fiskálního zaměření celního práva.

2.5 Změny v celním právu v roce 2016

Právě rok 2016 byl pro celní právo rokem velkých změn. Od prvního května nabyl účinnost základní právní předpis, a to Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/ 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (dále

jen „celní kodex Unie“). Následně na tento předpis nabyl účinnost 29. srpna nový celní zákon pod č. 242/2016 Sb. (dále jen „celní zákon“).

Tato revoluční změna v celních předpisech přináší směr odstraňující administrativní bariéry obchodu s třetími zeměmi v podobě většího zjednodušení celního řízení pro deklaranty. Zároveň je patrné z celního kodexu a jeho prováděcích předpisů vyčíst směr Evropské unie ke sjednocení systémů celních řízení u všech členských států.

Pokud bychom zde definovali všechny změny v celních předpisech, bylo by to na samostatnou diplomovou práci. Proto zde vyzdvihnu pouze několik změn. Jedná se například o úpravu režimů používaných pro propuštění zboží do oběhu Evropské unie. Režimy přepracování pod celním dohledem a aktivním zušlechťovací styk byl sloučen do jednoho již dříve fungujícího režimu, a to do režimu aktivního zušlechťovacího styku v podmíněném systému. V režimu tranzitu byl do celního kodexu Unie zapracován systém přepravy zboží v rámci karnetů TIR. Do oblasti spojené s úpravou právy a povinnostmi deklaranta byla vložena pevná třiceti denní lhůta práva se vyjádřit proti rozhodnutí, které je v jeho neprospěch. V rámci doměřovacího řízení byl celním kodexem zaveden úrok z prodlení. Byl zaveden nový způsob zjednodušených postupů pro deklaranta, který spočívá ve své podstatě v samovyclívání. Tento zjednodušený postup je však podmíněn vlastnit status oprávněného hospodářského subjektu, kde se při vydávání tohoto statusu zvýšily požadavky na deklaranta pro jeho vydání. To je ve stručnosti pouze krátký výčet změn nově účinných norem celního práva.

3 Antidumpingové clo

Pro plnohodnotné pochopení a řádné vysvětlení pojmu antidumping, je nutné si nejdřív vysvětlit tři pojmy, které spolu úzce souvisí. Jedná se o pojmy dumping, dumpingová cena výrobku a antidumpingové clo.

3.1 Dumping

První definici dumpingu prezentoval profesor chicagské univerzity a vůdce chicagské ekonomické školy Jacob Viner ve své knize „Dumping“ roku 1923.

Bilaterálním ujednáním Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) v roce 1947 se postupně začaly odbourávat mantinely dané jednotlivými státy pro oblast zahraničního obchodu. Postupem času však začali účastnické státy požadovat nastavení ochranných mechanismů tohoto liberálního obchodního prostředí, jelikož jenom konkurenční prostředí neodstraní nekalé praktiky v obchodě. Na to reagovali státy v roce 1994, kdy se objevila definice dumpingu v rámci mezinárodní úmluvy. Článek VI. Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994 mimo jiné uvádí „že dumping, jímž se zboží jedné země uvádí na trh druhé země za cenu nižší, než je jeho běžná hodnota, je zavrženíhodný, působí-li nebo hrozí-li způsobit podstatnou újmu výrobnímu odvětví existujícímu na území smluvní strany, nebo zdržuje-li citelně vybudování domácího výrobního odvětví.“⁴ Je zajímavé, že nastavení ochranných opatření domácích trhů jednotlivých účastnických států je postaveno proti prvotní myšlence této dohody, která měla nastavit stejné obchodní podmínky skrz všechny účastnické státy. Na základě tohoto znění článku úmluvy, začaly jednotlivé účastnické státy implementovat opatření proti dumpingu do svých právních systémů.

Dumping tedy ve shrnutí je definován v obecné rovině, jako cenové podbízení v rámci zahraničního obchodu. Lze ho zařadit mezi činnosti, které vytváří nekalou hospodářskou soutěž. Dumping vzniká v případech, kdy zahraniční subjekt dodává na trh zboží za cenu nižší, než za kterou toto zboží prodává na svém domácím trhu.

3.2 *Dumpingová cena*

Pojem dumpingová cena je ve své podstatě dosti složitá problematika, i když její definice je z prvního pohledu celkem jasná a srozumitelná. Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství v platném znění v článku 1 odstavci 2, definuje výrobek za dumpingový „jestliže je vývozní cena výrobku vyváženého do

⁴ EUR-LEX [online]. 2015 [cit 2015-12-2] Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994 GATT, čl.VI, Dostupné z WWW: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A21994A1223\(03\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A21994A1223(03))

Společenství nižší, než je v běžném obchodním styku srovnatelná cena obdobného výrobku určeného pro spotřebu v zemi vývozu“⁵.

Tato definice však v sobě skrývá 5 parametrů, které jsou též následně podrobněji definovány v tomto nařízení. Jedná se o pojmy vývozní země, obdobný výrobek, výrobní odvětví, vývozní cena a běžná hodnota. O vývozní ceně a její postupu při zjišťování a o postupu při stanovování běžné hodnoty budou psát až v kapitole procesu stanovení antidumpingových opatření.

Země vývozu je též definována v tomto nařízení „je obvykle zemí původu. Může to však být země jednající jako prostředník, kromě případů, kdy výrobky jsou například pouze přepravovány přes tuto zemi, nebo nejsou v této zemi vyráběny, nebo tam pro ně neexistuje srovnatelná cena“⁶. V této definici se vylučovací metodou dostaneme v podstatě k zemi původu výrobku. Problematika země původu zboží je v oblasti celnictví hodně složitá kapitola, jejíž vysvětlení by bylo na další diplomovou práci. Momentem, ve které výrobní fázi konkrétního výrobku, pokud se na výrobě podílí více států, získává původ konkrétního státu je stanovován v mezinárodních dohodách a v protokolech, které tvoří přílohy těchto dohod. A právě problematika obcházení země původu je v současné době velkým tématem pro Evropskou unii, kterým jsou obcházeny antidumpingová opatření.

Druhým parametrem pro definování dumpingové ceny je definice obdobného výrobku. Obdobným výrobkem se „rozumí výrobek, který je shodný, tj. podobný ve všech ohledech s posuzovaným výrobkem, nebo není-li takový výrobek k dispozici, jiný výrobek, který, ačkoliv není podobný ve všech ohledech, má vlastnosti úzce se podobající vlastnostem posuzovaného výrobku“⁷.

Co to však je vlastně výrobek? Pojem výrobek, který je jedním ze základních prvků pro tvorbu antidumpingových opatření, není v žádných právních předpisech definován. Přesný popis výrobku musí žadatel definovat v rámci podnětu. Při dnešním vysokém stupni technického vývoje a množství výrobků, kterým disponuje současný trh, je nemožné stanovovat ochranná opatření na

⁵ Čl. 1 odst. 2 Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství v platném znění

⁶ Čl. 1 odst. 3 Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství v platném znění

⁷ Čl. 1 odst. 4 Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství v platném znění

konkrétní typy výrobků. Pro tyto účely je využíván k vymezení výrobku společný celní sazebník v podobě nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, v platném znění, který zavedl tzv. „kombinovanou nomenklaturu“. Každoročně pak Komise evropské unie vydává prováděcí nařízení, ve kterých jsou zapracovávány změny, tak aby tato kombinovaná nomenklatura byla co nejbližší k současnému stavu nabízeného zboží na trhu. Přesto je společný celní sazebník pozadu nejméně o 5 let oproti vývoji nového zboží na trhu.

Společný celní sazebník obsahuje seznam movitého zboží, tedy neobsahuje nemovitosti ani služby, kdy definované skupině zboží se přiřazuje osmimístný číselný kód. Je rozdělen na 21 tříd a 99 kapitol. Struktura kódů vychází z rozdělení společného celního sazebníku na třídy, kapitoly až po položku kombinované nomenklatury. Vzhledem ke skutečnosti, že společný celní sazebník nemůže pojmut všechny druhy zboží, a to především u zboží, které se vymyká ze základního systému třídění zboží ve společném celním sazebníku, jako je nekompletní, složené z více druhů materiálu popř. sloužící k více účelům, jsou pro správné zařazení stanoveny Všeobecná pravidla pro výklad kombinované nomenklatury.

Mimo všeobecných pravidel pro výklad kombinované nomenklatury jsou též pro správné zařazení dovezeného zboží využívány poznámky k jednotlivým třídám nebo kapitolám. Jelikož text společného celního sazebníku textově nemůže obsáhnout veškerý okruh zboží dováženého na trh, vydává Komise coby legislativní orgán Evropské unie Vysvětlivky ke kombinované nomenklatuře, které mají výkladový charakter k normě a jsou úředně vyhlášovány v rámci věstníku Evropské unie.

Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku zavedlo též integrovaný sazebník Evropských společenství (dále jen Taric). V praxi se jedná o číselník kombinované nomenklatury společného celního sazebníku, rozšířeného o dvoumístný číselný kód, který pomocí těchto dvou čísel přenáší obchodně politická opatření Evropské unie. Jedná se např. o odlišení konkrétního zboží, které souvisí s opatřením

v oblasti zemědělské politiky, problematikou autonomních tarifních suspenzí anebo detekuje zboží, na které uvaleno antidumpingové opatření.

Výrobní odvětvím pro stanovení antidumpingových opatření se rozumí „výrobci obdobných výrobků ve Společenství jako celek nebo ti z nich, jejichž společný výstup představuje podstatnou část celkové výroby těchto výrobků ve Společenství“⁸. Jako podstatnou část toto na

3.3 *Funkce antidumpingového cla*

Najítí správné definice antidumpingového cla v odborné literatuře je příliš komplikované. Tuto definici lze vyjádřit především díky funkcím, které antidumpingové clo představuje. Dá se říci, že „*antidumpingové clo je svébytným a mimořádným ekonomicko-politickým nástrojem sloužícím pro odstranění nedovoleného dumpingu ohrožujícího (nebo hrozícího) určité hospodářské odvětví v tuzemsku*“⁹.

Antidumpingové clo jako takové má několik důležitých funkcí. Nejdůležitější funkcí antidumpingového cla je jeho funkce **ochranná**. Jeho ochranná funkce spočívá v ochraně našeho trhu, především subjektů, kteří na našem vnitřním trhu vytváří produkci výrobků. Za náš vnitřní trh považují území celého hospodářského prostoru Evropské unie. Antidumpingové clo se ukládá na zboží, které svoji výrobní cenou značně přesahuje výrobní cenu tuzemských výrobců a tito zahraniční výrobci, jedná se pouze o dovozce ze států mimo Evropskou unii, dovážejí dané zboží na naše území za cenu nižší. Tím dochází k diskriminaci tuzemských výrobců.

S ochrannou funkcí úzce souvisí funkce **regulační**, kdy antidumpingovým clem regulujeme nejenom ekonomiku naší země, ale především ekonomiku celé Evropské unie.

V neposlední řadě jde i **fiskální** funkci. V poslední době význam této funkce antidumpingového opatření roste, protože přináší především do pokladny

⁸ Viz čl. 4 odst. 1 Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

⁹ HORÁK Miroslav in ŠRÁMKOVÁ Dana, Celní správa v organizačním a funkčním pojetí- vybrané kapitoly, Brno: Masarykova univerzita 2011 s.139-140. ISBN 978-80-210-5690-9

Evropské unie nemalé částky. Přitom finanční prostředky získané z antidumpingových opatření by měly být z principiálního pohledu na antidumpingové opatření brány spíše jako represivní opatření proti vývozcům, kteří v rámci mezinárodního obchodu využívají nekalé soutěže pro případné ovládnutí jiného trhu. Toto represivním opatření nekalé soutěže je však přímo vyžadováno na dovozci tohoto zboží, což znamená, že nedopadá na osobu, která prvotně vytváří nekalou soutěž v podobě dumpingových cen. I když dovozce tohoto zboží lze definovat za prostředníky vytvářející nekalou soutěž na vnitřním trhu.

3.4 Právní základ antidumpingového cla

První zmínky o problematice ochrany před dumpingem se objevily ve zprávě Společnosti národů z roku 1927. Zpráva se zmiňuje o Kanadě, která jako první stát, zavedla antidumpingovou právní ochranu už v roce 1905. Kanadu následovaly další anglosaské státy, a to Austrálie, Spojené státy americké a Britské království. Důvodem, proč právě anglosaské státy jako první řešili problematiku spojenou s antidumpingem, je skutečnost, že v těchto státech byla používána valorická cla na rozdíl od evropského kontinentu, kde byla státy využívána, až do konce druhé světové války, specifická sazba cla.

3.5 Antidumping dle WTO

WTO jako hlavní organizace se skládá z pilířové soustavy. Tato pilířová soustava úzce souvisí s mezinárodním obchodem. Pilířová soustava se skládá ze tří pilířů, především ze tří dohod, kdy každý pilíř se zabývá obchodem. Prvním pilířem je soustava, která se zabývá obchodem se službami, nazývá se dohoda GATTS. Druhým pilířem je nám již známá dohoda GATT a třetí pilířovou soustavu se zabývá ochranou duševního vlastnictví, tzv. TRIPS.¹⁰

¹⁰ Sdělení Ministerstva spravedlnosti 191/1995 Sb.

První velká kodifikace antidumpingového práva mezinárodního charakteru byla všeobecná dohoda o clech a obchodu neboli GATT¹¹, která byla sepsána v Ženevě v roce 1947. Tato dohoda se stala základem pro právo mezinárodního obchodu, která v sobě deklarovala volný obchod v mezinárodním pojetí s postupným odstranění cel. Tato úmluva se již se dá podřadit pod činnost Světové obchodní organizace (dále jen WTO), přestože její zřízení WTO bylo podepsáno až následně v rámci uruguayského v Marrakéši.

Tabulka č.1 Přehled jednotlivých kol jednání v rámci GATT

Zdroj : https://www.wto.org/English/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm¹²

Rok	Místo konání	Předmět jednání	Počet zemí
1947	Ženeva	Cla	23
1949	Annecy (FRA)	Cla	13
1951	Torguay (VB)	Cla	38
1956	Ženeva	Cla	26
1960-61	Ženeva- Dillonovo kolo	Cla	26
1964-67	Ženeva- Kennedyho kolo	Cla a antidumpingová opatření	62
1973-79	Ženeva- Tokijské kolo	Cla, netarifní opatření a rámcové dohody	102
1986-1994	Ženeva- Uruguayské kolo	Cla, netarifní opatření, pravidla, služby, práva k duševnímu vlastnictví, řešení sporů, textilie, zemědělství, vytvoření WTO atd.	123

¹¹ Všeobecná dohoda o clech a obchodu GATT

¹² WTO [online] 2015. [cit. 2015-11-30] Dohoda GATT a její jednotlivá kola. Dostupné z WWW: https://www.wto.org/English/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm

V rámci šestého Kennedyho kola byl dohodnut tzv. Antidumpingový kodex, kde byly definovány podmínky pro ukládání antidumpingových cel. V roce 1967 byla podepsána Dohoda o provádění článku VI. GATT, která podrobněji rozpracovala ustanovení článku VI. GATT a přinesla např. institut cenového závazku.

Základem pro současnou právní úpravu je již výše zmíněné uruguayské kolo z roku 1994. Zde byla mimo jiné provedena novelizace procesní části tvorby antidumpingových opatření, která deklarovala co největší transparentnost a objektivnost procesů.

3.6 *Antidumping dle EU*

Pojmy jako antidumping, dumping byly upraveny v nařízení Rady (ES) 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, v platném znění. V tomto nařízení jsou upraveny nejenom podmínky pro vytvoření antidumpingového opatření, ale především proces tvorby antidumpingových opatření. Jsou zde přesně definovány jednotlivé postupy pro konečné stanovení antidumpingového cla. Společně s tímto postupem jsou zde upraveny pojmy, které úzce souvisí s tématem. Je zde popsán postup vybírání antidumpingových cel v rámci EU pomocí vnitrostátních celních orgánů. Jsou zde také upraveny opravné prostředky, které se používají na antidumpingová opatření. Opravným prostředkem je přezkum nebo také prozatímní přezkum. Dále je zde definováno několik pojmů jako obdobný výrobek, újma a dumpingové rozpětí.

Toto nařízení také od doby své účinnosti prošlo několika novelizačními akty, kdy nejnovější novelizace proběhla v roce 2014. Novelizační akty však nezměnili nic z obsahových věcí, nýbrž jenom implementovaly informace z nově podepsaných smluv EU.

4 Proces tvorby antidumpingového nařízení v rámci EU

Antidumpingové opatření je takové opatření, které v podobě prováděcího nařízení Rady EU ukládá dovozcům zboží, kteří dováží zboží za dumpingové ceny nejprve splnit a potom také uhradit antidumpingové clo. Pro vydání antidumpingového nařízení musí být nejdříve splněny dvě kumulativní podmínky definované v dohodě o uplatňování článku VI. GATT. Musí být prokázána existence dumpingových cen a prokázána újma výrobního odvětví EU popř. reálná existence hrozby této újmy.

4.1 Vývozní cena a její zjištění

Proces zjišťování existence dumpingových cel v rámci tvorby antidumpingových opatření legislativa EU rozfázovala do třech fází. První fází je zjištění vývozní ceny zboží, druhá fáze je stanovení běžné hodnoty a třetí fází je jejich spravedlivé srovnání včetně stanovení dumpingového rozpětí.

Zjišťování vývozní ceny je dalším postupem při procesu určování antidumpingového opatření. Vývozní cena „je cena skutečně placená nebo cena, kterou je třeba zaplatit, za výrobek prodaný za účelem vývozu ze země vývozu do Společenství.“¹³ Ve většině situací se zdá být tato definice uplatitelná, ale existují i případy, na které tuto definici nelze aplikovat. Je to např. při barterových obchodech nebo v případech kdy úhrada za zboží je formou úvěru vývozce. Dalším kritériem, které je při zjišťování vývozní ceny, potřeba zohlednit je pojem osob ve spojení. Jedná se o osoby, které jsou spolu nějakým způsobem vázány např. jako obchodní společníci, rodinný příslušníci v přímé linii, osoby v zaměstnaneckém poměru nebo osoby, které jsou v poměru zástupce a zastoupený. Tato skutečnost značně ovlivňuje spolehlivost vývozní ceny. V případě těchto pochybností je možné určit vývozní cenu dle ceny, za kterou je následně prodáváno prvním příjemci na území Evropské Unie. V těchto postupech je

¹³ Viz čl.2 odst. 8 Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

nutné říci, že je zde nutná kooperace mezi celními orgány a Komisí EU, kdy Komise EU využívá data z evidencí dovozů jednotlivých členských států.

4.2 Běžná hodnota

Běžná hodnota ve svém smyslu znamená ceny, „které jsou zaplacené nebo mají být zaplacené nezávislým odběratelem v zemi vývozu v běžném obchodním styku“¹⁴. V případech kdy nejsou vývozcem v zemi vývozu výrobky vyráběny ani prodávány, použije se ceny jiných výrobců nebo prodejců. I zde jsou vyloučeny ty ceny, které se týkají osob, které jsou ve spojení, stejně jako u stanovení vývozní ceny.

Pro určení běžné hodnoty se využívá pravidlo minimální 5 % objemu prodeje tohoto výrobku na trhu. V případech kdy se na trhu v zemi vývozce tento výrobek neprodává, využije kalkulační metoda výpočtu z výše nákladů na výrobu, ke které se připočtou režijní, prodejní a správní náklady. Podklady pro tuto kalkulační metodu jsou prvotně vybrány od strany, která je předmětem šetření, pokud však její účetnictví odpovídá účetním standardům v zemi vývozu. Pokud není možné tyto data obstarat, využívá se opět metoda s využitím dat od jiných výrobců nebo prodejců obdobného výrobku.

Dá se tedy podotknout, že systém zjišťování vývozní ceny je daleko snadnější než postup zjištění běžné hodnoty zboží. Řekl bych, že to souvisí s počtem informací, se kterými Komise EU disponuje. Zatímco při zjišťování informací u běžné hodnoty, je velice složité potřebné informace zjistit nebo jinak dokumentárně dohledat, při zjišťování vývozní ceny Komise disponuje s tolika informací, které jsou snadněji dohledatelné a může poté určit výsledek daleko přesněji, účelněji a hlavně snadněji. Oba tyto postupy však jsou důležitou součástí vývoje procesu antidumpingového opatření a jeho vytváření.

¹⁴ Čl. 2 odst. 1 Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství v platném znění

4.3 Srovnání vývozní ceny s běžnou hodnotou

Po dvou zjišťovacích fázích, kdy jsou využívána data z Extrastatu nebo z jiných databází, následuje fáze, kdy se musí porovnat vývozní cena s běžnou hodnotou. Je zde nutné již při zjišťování údajů k vývozní ceně a běžné hodnotě vycházet z údajů datující se ke stejnému období a které deklarují stejnou obchodní úroveň. Nelze např. porovnávat ceny v rámci velkoobjemových obchodů s cenami, za kterých se obchoduje s maloodběrateli. Zároveň i srovnání údajů z různých období může výrazně ovlivnit míru spravedlnosti porovnání vývozních cen s běžnou hodnotou.

Pokud není možné splnit parametry stejného období a stejné obchodní úrovně, provádí se náležité úpravy u jednotlivých činitelů, na které bylo upozorněno a které zároveň prokazatelně ovlivňují srovnatelnost cen. Mezi činitele můžeme zařadit např. měnové přepočty, dovozní poplatky a nepřímé daně, slevy cen a množstevní rabaty nebo náklady na balení, dopravu a pojištění zboží.

Pokud jsou zachovány oba výše deklarované parametry, zjišťuje se tzv. dumpingové rozpětí. To se zjišťuje „na základě srovnání váženého průměru běžné hodnoty s váženým průměrem cen všech srovnatelných vývozních obchodů nebo srovnání běžné hodnoty v jednotlivých obchodních případech navzájem“¹⁵. Ve své podstatě dumpingovým rozpětím rozumíme rozdíl mezi vývozní cenou a běžnou hodnotou, který bývá v rámci jednotlivých antidumpingových nařízeních vyjádřen, jako procentuální rozdíl. Ve výjimečných případech bývá vyjádřen jako hodnotový rozdíl.

4.4 Újmy výrobního odvětví

Druhá kumulativní podmínka je újma výrobního odvětví EU, která se musí zakládat na skutečně prokázaných důkazech s jejich objektivním posouzením. Pojem újma je potřeba vykládat ze širšího pohledu, protože je potřeba nahlížet nejen na reálnou újmu v konkrétním zkoumaném období, ale je též zapotřebí se

¹⁵ Čl. 2 odst. 11 Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství v platném znění

zabývat hrozbou možné újmy v čase budoucím při zavádění některého výrobního odvětví. Komise má za povinnost objektivně posoudit především dva faktory. Musí posoudit, jestli objem dovozu výrobků s antidumpingovou cenou má vliv na cenu těchto výrobků, prodávaných na vnitřním trhu a zároveň účinek tohoto dovozu na výrobní odvětví na vnitřním trhu EU. Tyto dva faktory v sobě ukrývají jediný cíl zkoumání, a to dopad dovozů s dumpingovou cenou na určité výrobní odvětví v podobě poklesu výkonnosti tohoto odvětví. Toto posouzení však nesmí být jednostranně zaujaté, ale musí též vzít v potaz další ovlivňující faktory ovlivňující výkonnost tohoto hospodářského odvětví, jako je vytíženost, investice nebo technologický progres tohoto výrobního odvětví. Tyto znevýhodňující faktory působí na výkonnost daného odvětví a mohou způsobit značný pokles výkonnosti tohoto odvětví i bez podílu existence dumpingových cen.

5 Antidumpingový proces

Antidumpingový proces je určitý postup k tomu aby mohlo vzniknout antidumpingové opatření. V první řadě musí být detekováno podezření na dovoz za dumpingové ceny a zároveň musí vzniknout újma vnitřnímu trhu Společenství. Antidumpingový proces je ve své podstatě šetření, které zjišťuje existenci a účinek detekovaného dumpingu.

Antidumpingové šetření je zahájeno vždy na nějaký podnět. Většinou se jedná o podnět podaný osobami, které jsou dovozem přímo poškozeny, tudíž jsou většinou prvotními osobami, identifikující dovoz zboží za dumpingové ceny. Může se jednat o fyzické, právnické osoby nebo i o sdružení bez povinné právní identity. Tyto osoby se obrátí na příslušný orgán, kterému vzniká legislativní povinnost zabývat se touto žádostí a zahájit řízení, při kterém zkoumá vliv těchto dumpingových dovozů na výrobní odvětví vnitřního trhu. Podnět v rámci EU může být podán přímo Komisi nebo též členskému státu, který tento podnět následně předá Komisi. Podáním žádosti je zahájen proces, který končí buď zavedením antidumpingového opatření, nebo zastavením řízení.

5.1 Zahájení řízení podáním podnětu a návrh bez podnětu

Na začátku této podkapitoly je nutné říci, že zahájení šetření na základě podnětu je velice důležitou částí a k podání podnětu jsou určena Komisí přísná pravidla. Základní údaje v podnětu, které musí osoba uvést je újma způsobená na výrobním odvětví Společenství, výskyt dumpingové ceny a kauzální nexus mezi těmito dvěma informacemi. Všechna tato zahájení šetření jsou vyhlášena ve Věstníku EU. Tato přísná pravidla slouží k ochranné funkci, především aby nedocházelo k úmyslnému zneužívání tohoto institutu při konkurenčním boji. Zahájení šetření upravuje článek 5 nařízení Rady 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, v platném znění. Tento celý článek nám celistvě a podrobně popisuje náležitosti podnětu, lhůty k podání, oprávněnost, kdo může podnět podat. Podnět musí obsahovat určité povinné informace, které musí daná osoba uvést.¹⁶ Tyto informace lze rozdělit do čtyř částí

První část vyžaduje informace spojené s identifikací žadatele a jeho spojení s dotčeným výrobním odvětvím. Údaje o objemu a hodnotě výroby uvedeného výrobku. V případě, že je žádost podávána zástupcem pro určité výrobní odvětví, je důležité uvést všechny známé výrobce obdobného výrobku v EU s údajem o hodnotě a objemu výroby všech uvedených výrobců.

V druhé části jde o podrobnou identifikaci výrobků, ohrožených dumpingovou cenou, jejich přesného popisu a označení země, která je přímo dotčena. Dále se v této části definují země původu nebo vývozu, ze kterých je výrobek dovážen do EU. V případě, že je to žadateli známo, uvádí v této části i seznam zahraničních výrobců nebo vývozců a seznam známých dovozců.

Ve třetí nejobsáhlejší části jsou popisovány údaje, které se týkají především ceny výrobků. Tato část by měla obsahovat informace o prodejních cenách výrobků, které jsou označeny za dumpingové na vnitřním trhu. Zároveň by tato část měla obsahovat informace o vývozních cenách nebo o cenách, za které je výrobek poprvé znovu prodán nezávislému kupujícímu v EU.

¹⁶ Viz. čl.5. odst. 2, písm. a,b,c,d nařízení Rady č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

V rámci poslední čtvrté části jde především o vývoj objemu výrobku, který je dovážen za dumpingovou cenu. K tomu je potřeba doplnit propozice jak tyto výrobky působí na obdobné výrobky a jak tyto dumpingové ceny obdobných výrobků působí na celý trh Společenství. Tato poslední část žádosti může částečně obsahovat neobjektivní pohledy na výrobní odvětví. Většinou totiž žadatel nedisponuje všemi dostupnými daty, ze kterých by bylo možné provést relevantní analytické výstupy, tudíž tato část poskytuje spíše odhady nebo neprůkazné prognózy.

K podnětu a zahájení řízení je nutné vyzdvihnout důležitou skutečnost, týkající se výrobního odvětví¹⁷. Kromě fyzických nebo právnických osob může podat podnět i sdružení jednající jménem výrobního odvětví. Podnět podaný výrobním odvětvím musí obsahovat dvě hlavní důležité náležitosti. Podnět musí být podán společně výrobcí, kteří tvoří alespoň 50 % souhrnné výroby. Podnět jako takový musí být „*podpořen alespoň 25% procenty celkové výroby obdobného výrobku výrobním odvětvím Společenství*“¹⁸. V případě, že jedna z těchto podmínek není splněna, dochází k tomu, že řízení na daný podnět není vůbec zahájeno.

Pokud jsou všechny povinné náležitosti splněny, tak Komise zahájí šetření podnětu. Na toto prvotní šetření, kdy má povinnost tento podnět projednat s poradním výborem, má Komise 45-ti denní lhůtu. V této lhůtě musí zahájit řízení, o kterém informuje v Úředním věstníku EU. V případě uznání podnětu musí Komise obeslat všechny žadatele a vyrozumí je. Dále dle získaných důkazů a skutečností označí dumpingový výrobek a zemi odkud pochází. Pokud Komise zhodnotí, že důkazy obsažené v podnětu nejsou dostatečné, má za povinnost v téže lhůtě o této skutečnosti vyrozumět žadatele.

Antidumpingový proces však může být zahájen bez řádně podaného podnětu. Nařízení Rady 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, v platném znění pamatuje na zahájení řízení z moci úřední, a to jen za vzniku zvláštních okolností, prokazující existenci dumpingových cen a újmu na výrobní odvětví. To ukazuje, že

¹⁷ Viz kapitola 2.2 Dumpingová cena

¹⁸ Viz článek 5 odst. 4 nařízení Rady č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

i Evropská komise jako taková má určitý zájem na zahájení šetření. Děje se to pouze v případech kdy Komise nemusí už shromažďovat další důkazy, má jich dostatek aby z toho mohl vyvodit dovoz dumpingového zboží. Samozřejmě podnět musí splňovat i kauzální nexus. Kromě komise může takovýto podnět podat i každý z členských států. V poslední době je pro zahájení antidumpingového řízení využíváno výstupů ze šetření Evropského úřadu boje proti podvodům (dále je „OLAF“).

5.2 Zahájení šetření

Po první fázi procesu, kdy Komise vyhoví ve všech směrech podnětu, začíná další fáze procesu a to zahájení šetření. Toto zahájení šetření Komise vydá v Úředním věstníku. V rámci tohoto šetření si Komise si zvolí reprezentativní období, které zpravidla odpovídá šesti měsícům před zahájením řízení. V rámci šetření iniciuje shromažďování relevantních informací. Tyto informace získává od zúčastněných stran, kdy zasílá dotazníky, na jejichž odpověď mají strany základní lhůtu 30-ti dnů. Komise může požadovat o informace členské státy a zároveň jim může i nařídit provedení kontrol a inspekcí. Tyto kontroly jsou zaměřeny buď na výrobce, dovozce nebo obchodníky výrobků, které jsou zahrnuty do šetření. Dotčené členské státy mají za povinnost výsledky shromáždit a následně předat Komisi.

Kromě této iniciativy Komise se mohou do šetření přihlásit i další účastníci, kteří však musí prokázat, že jsou dotčeny šetřením nebo, že existují zvláštní důvody pro poskytnutí slyšení. Komise též může zprostředkovat setkání představitelů členských zemí, dovozců vývozců s odlišnými zájmy. Toto setkání přináší argumentace obou stran, předkládají se zprávy, informace a důkazy. Komise může díky těmto jednáním dospět k rychlejšímu konci a ukončení daného šetření, ale jako důkazy je do šetření zahrne pouze v případě, pokud jsou písemně potvrzeny. Samozřejmě Komise musí vzhledem k objektivnosti a správnému prošetření provádět důkladnou kontrolu informací a ověřování všech možných důkazů. Komise musí šetření ukončit nejpozději ve lhůtě 15 měsíců, a to buď přijetím závazku, vydáním konečného opatření nebo zastavením řízení. Do této

lhůtu je však zapotřebí též zahrnout měsíční lhůtu, kterou má stanovenou Rada EU, ve které může návrh Komise odmítnout.

5.3 Tržní hospodářství

Dalším velkým problémem a v současné době aktuálním tématem je oblast uznávání tržního hospodářství některých především asijských států. Hlavním současným problémem nejen trhu EU z hlediska celního i ekonomického je skončení patnáctiletého přechodného období pro zjištění, zda v Čínské lidové republice funguje tržního hospodářství. Aby bylo pochopeno, proč je tento problém stěžejní pro stanovení antidumpingového cla, je nutné se zaměřit se na článek 2 odst. 7 písmeno a, antidumpingového nařízení. Tento článek se zabývá běžnou hodnotou¹⁹. V případě zemí bez tržního hospodářství, většinou země s méně rozvinout ekonomii, se určí běžná hodnota podle ceny země, která tržní hospodářství má, nebo ceny, za které se výrobek prodává v zemi s tržním hospodářstvím. Třetí země se dle spravedlivě a pečlivě vyhledaných informací vybírají přiměřeným způsobem. Je nutné zohlednit všechny země, z důvodu správného výběru. Dotčené strany v tomto případě Čínská lidová republika měla 10 denní lhůtu na vyjádření. Pro zboží vyvážené z Čínské lidové republiky se většinou pro stanovení běžné hodnoty se využívaly údaje z podobných ekonomických států, jako např. z Argentiny nebo Indie. Běžná hodnota se poté v rámci šetření určila podle již zmíněných parametrů²⁰. Abych se tedy dostal k jádru problému, který může nastat. Čína při patnácti lety zažádala WTO při vstupu z vlastního podnětu aby byla zařazena na 15 let jako země s netržním hospodářstvím a nyní kdy toto období skončí. Tato lhůta skončí právě v prosinci roku 2016. V případě, že bude Čínská lidová republika uznána WTO za ekonomiku s tržním hospodářstvím, budou se při stanovení běžné hodnoty využívat údaje z čínské ekonomiky.

Pevně doufám, že EU dokáže tuto hrozbu odvrátit a připraví důsledný důvodový a právně podložený plán pro omezení tržního hospodářství pro Čínu. Je známo, že čínský průmysl, zvláště textilní, ale dnes i hutní, sklářský i papírenský je z hlediska nákladů daleko pod nižší výrobní cenou než průmysl v EU.

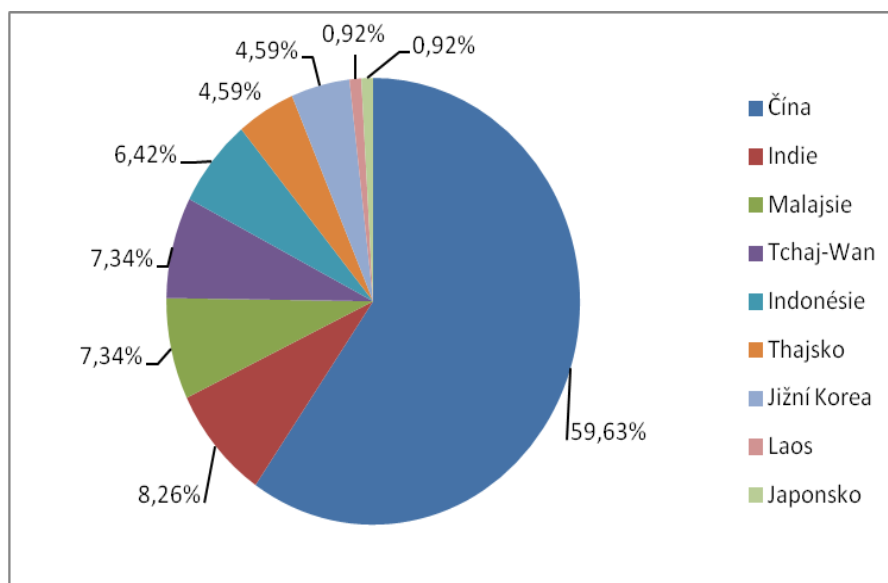
¹⁹ Viz. kapitola 2.1. Dumping

²⁰ Viz kapitola 2.2. Dumpingová cena

Důsledkem může být úpadek výrobků vyráběných v EU, jelikož poptávka po výrobcích z Číny se bude zdát přijatelnější volbou a v dnešní době ekonomické krize zejména. Zde jsem vytvořil graf, kde je detailně vidět v porovnání s ostatními státy Asie, jakou procentuální měrou je Čína zastoupena a kolik momentálně je vedeno antidumpingových řízení. Necelých 60 % veškerých dovozů patří Číně, což z celkových 109 dovozů, na který je uvaleno antidumpingové šetření patří Číně. V porovnání se zemí, která se dle WTO bere jako rozvojová a tím myslím Indii, je počet dovozů, ve kterých se vede antidumpingové šetření je na počtu 9, což je rapidní rozdíl a dokonce vysoce ekonomicky rozvinuté Japonsko, má aktivní pouze 1 šetření. Dle grafu je vidět od další země, která má nejvíc dovozů téměř 50 %. V porovnání mezi Čínou a jinými třetími zeměmi, které nejsou asijského původu, například Amerického kontinentu, je Čína největším dovozcem a konkurentem Evropě nebo EU.

Graf č.1 : Seznam dovozců do EU

Zdroj vlastní

5.4 Prozatímní opatření

Další fází antidumpingového procesu a vytváření antidumpingových opatření je prozatímní opatření. Prozatímní opatření je jakým si předběžným výsledkem pro ukončení šetření. Odvíjí se od celkového průběhu šetření., kdy Komise při zajištění všech důkazů a informací vyhodnotí stav a závěrem řekne,

že dumping se zde nachází a je potřeba ho nějakým způsobem odstranit. Pokud tedy Komise zjistí, že Společenství vzniká újma, musí tuto újmu eliminovat. Eliminace prostřednictvím tzv. prozatímního antidumpingového cla. Tvorbu prováděcího nařízení, jehož výsledkem je stanovení prozatímního antidumpingového cla bych vysvětlil s podporou nařízení Rady 513/2013 o uložení prozatímního antidumpingového cla na dovoz krystalických křemíkových fotovoltaických modulů a jejich klíčových komponentů (tj. článků a destiček) pocházejících nebo odesílaných z Čínské lidové republiky a o změně nařízení (EU) č. 182/2013, kterým se zavádí celní evidence tohoto dovozu pocházejícího nebo odesílaného z Čínské lidové republiky. Rozebírat toto nařízení se začne až od ukončení šetření neboť proces je již popsán výše a je neměnný. Zde se jedná o články a destičky, které slouží k výrobě fotovoltaických modulů, které se vyrábí z tenkých křemíkových vláken.

Do tohoto nařízení byli integrovány údaje od dovozců do Společenství, konkrétně dovozci z Čínské lidové republiky, kterých bylo na 250 a výrobců na vnitřním trhu Unie, kterých bylo zhruba 150. Nejdříve byly zkoumány technické, chemické a fyzické vlastnosti výrobku aby došlo k přesnému určení výrobků a zařazení výrobku do kombinované nomenklatury celního sazebníku. Dotčené strany v rámci šetření namítaly, že tyto tři výrobky, destičky, moduly a články je nutné podřadit pod jednotlivá samostatná šetření a tudíž nejde tato šetření podřadit do jednoho. Tato skutečnost byla zamítnuta stanoviskem, že tyto tři celky vzhledem k výrobě dané fotovoltaiky spolu úzce souvisí a není nutné tedy zahajovat nová šetření. Poté byly zkoumány ještě určité procesní podmínky, a to, že dvě strany namítaly zpoždění 3 měsíční lhůty, která opožděná nebyla. Dále byly určeny 3 základní prvky a to běžná hodnota a vývozní cena, k tomu související dumpingové rozpětí, které bylo stanoveno v rozmezí 71 % až 112 %.

Následně Komise zkoumala obdržaná data od účastníků tohoto šetření. Většinou pracovala s tabulkami, kde se nacházely údaje spojené s dovozními cenami a výrobními cenami. V rámci zkoumání zcela jasně Komise zjistila, že poptávka v EU po dováženém zboží za dumpingovou cenu byla za všechny tři položky výrazně vyšší než za ceny, které byli v Unii. Toto způsobilo pokles o téměř 50 % poptávky po zboží vyráběné na vnitřním trhu EU, a to během tří let od roku 2009 až do roku 2012. Jako jeden z posledních bodů Komise zkoumala, zda

újmá na trh Unie byla rapidní, respektive zkoumala kauzální nexus. Bylo zjištěno, že újma na trh Unie je rapidní z celkového hlediska. Oponenti namítali, že je nutné, aby se újma zkoumala v každé zemi samostatně, což Komise uznala za irelevantní vzhledem k celkové újmě trhu Unie a dospěla k názoru, že újma na výrobce vnitřního trhu byla příčinou vývozu z Čínské lidové republiky. Následně byli zkoumány další podrobnosti, které ale neměly tak velký vliv na udělení prozatímního antidumpingového cla jako byl zájem Unie, připomínky spotřebitelů atd.

V konečné fázi tedy Komise uvedla, že ukládá prozatímní antidumpingové clo pro potřeby narovnání trhu EU v rámci obchodování s tímto výrobkem. Bylo stanoveno valorické prozatímní antidumpingové clo. Prozatímní nařízení je výlučně v působnosti Komise s povinností informovat Radu EU a ostatní členské státy. Prozatímní opatření má pouze ochranný charakter ve smyslu předběžného opatření. Po nabytí účinnosti prozatímního nařízení o uložení antidumpingového cla, celní orgány jednotlivých členských států nevybírají antidumpingové clo, ale pouze zajištění tohoto antidumpingového cla. Dá se říct, že se jedná o kauci, kterou celní orgány jednotlivých členských států zadržují až do doby nabytí účinnosti rozhodnutí o uložení konečného antidumpingového cla popř. vyrovnávacího cla.

5.5 Konečné antidumpingové clo

Uložení konečného antidumpingového cla je poslední a konečnou fází antidumpingového šetření. Konečné antidumpingové clo se ukládá nařízením, které ovšem nevydává Komise, ale Rada EU. V tom lze upozorovat skutečnost, že je nutná spolupráce mezi těmito orgány. Komise v rámci šetření připravuje a zpracovává veškeré materiály, provádí veškerá jednání a další stanovené úkony, které následně zpracuje v podobě návrhu nařízení o uložení konečného antidumpingového cla. Tento návrh následně předloží Radě a ta vydá nařízení, které už má sankční charakter uložení konečného antidumpingového cla. Ještě než Komise přeloží návrh Radě, musí tento návrh prokonzultovat s poradním výborem. Rada má lhůtu jednoho měsíce, ve které může prostou většinou rozhodnout o odmítnutí návrh Komise. V případě, že do lhůty jednoho měsíce

nerozhodne o odmítnutí návrhu Komise, je automaticky návrh Radou přijat. Z tohoto legislativního procesu je zřetelné, že Rada nemá povinnost schválení návrhu Komise, ale má pouze možnost tento návrh nadpoloviční většinou odmítnout. Stejným postup se použije i v případě, že návrh Komise bude směřován na zastavení řízení.

Pro zastavení řízení jsou nastaveny dvě kogentní pravidla. Tím prvním je nízký podíl dovezeného výrobku, který u jednotlivé šetřené země nepřekročí 1 % objemu tohoto výrobku na vnitřním trhu. Pokud je šetření prováděno k více zemím, zastaví se šetření v případě, že objem dovozů nepřekročí 3 % hranici objemu na trhu. Druhým pevně stanoveným pravidlem pro zastavení šetření je stav, kdy „dumpingové rozpětí vyjádřené jako procentní podíl z vývozní ceny činí méně než 2 %“.²¹

5.6 Odstranění účinku pomoci závazku

V rámci antidumpingového šetření je možná jedna velice liberalizační možnost vůči vývozcům. V rámci jednání s dotčenými vývozci, může Komise nebo dotčená strana přednést závazek. Závazek spočívá v dobrovolném jednání vývozce, kdy se ze své vůle zaváže, že nebude vyvážet na poškozený trh za dumpingové ceny. Tímto závazkem dochází k určitému, smířčímu“ jednání, kdy se dotčené strany mohou dohodnout. Vzniklý dumping není poté následně řešen represivní metodou ze strany poškozeného trhu. Komise může navrhnout tento závazek buď zemím, nebo i jednotlivým vývozcům, kteří dovážejí za dumpingové ceny, nebo naopak tyto země mohou navrhnout tuto možnost Komisi. Vše musí být podloženo důvěryhodnými písemnostmi, které jsou součástí šetření. Komise tento dohodnutý závazek konzultuje s poradním výborem. Pokud jsou všechny nutnosti dodrženy a Komise s poradním výborem jsou přesvědčeny, že tento závazek odstraní poškozující účinky dumpingu, komise oznámí přijetí závazku. Závazek spočívá v tom, že dotčení vývozci ustoupí od dovážení za dumpingové ceny a tím nebude vznikat újma a při dohodě mezi stranami dojde k dovozu do EU za ceny vyšší, takové aby nedocházelo k trvalé újmě trhu společenství. Tento

²¹ Čl. 9 odst. 3 nařízení Rady č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

závazek nemusí mít trvalý charakter. Komise může od závazku opustit nebo na druhé straně může dojít k porušování závazku dotčenou zemí.

Informaci o porušování závazku může podat jakákoliv zúčastněná strana nebo členský stát EU. V případě porušování závazku jde zde o minimální lhůtu 6 měsíců a maximální lhůtu 9 měsíců pro prošetření závazku od podání žádosti, která je řádně odůvodněná. Mezitím je období na vyjádření dotčených stran a obhájení svých tvrzení. Komise při závazkovém šetření může využít pomoc u členských států. V případě, že šetření prokáže porušení závazku, Komise závazek zruší a následně nařídí uložení prozatímního nebo konečného antidumpingového cla.

5.7 Přezkum

„Antidumpingové clo zůstává v platnosti pouze po takovou dobu a v takovém rozsahu, které jsou nezbytné k vyrovnání účinku dumpingu, jenž působí újmu“²². S ohledem na tuto skutečnost ve spojení se zákonnou maximální pětiletou lhůtou antidumpingového nařízení, vzniká potřeba do pěti let provést přezkum tohoto opatření. Slovo přezkum z českého správního práva zde může být trošku zavádějící, jelikož s pojmem přezkum je spojena představa mimořádného opravného prostředku, kterým se brání dotčené strany. V antidumpingovém procesu to však neplatí. Přezkum je ochranné opatření, kdy Komise z vlastního podnětu nebo na základě žádosti od výrobců v EU zahájí minimálně jednou za pět let přezkum daného antidumpingového opatření. Lze rozlišit dva druhy přezkumu. První se nazývá přezkum před pozbytím platnosti a druhý přezkum lze nazvat jako prozatímní.

Přezkumu před pozbytím platnosti předchází oznámení v Úředním věstníku EU, kterým je oznámeno, že dojde k ukončení platnosti antidumpingového opatření. Na základě tohoto oznámení, mohou výrobci v EU podat nejpozději tři měsíce před ukončením pětileté lhůty žádost o přezkum. Zároveň může Komise zahájit přezkum z vlastního podnětu. Na zahájení přezkumu před pozbytím platnosti se však uplatňuje stejný princip jako u procesu

²² Čl. 11 odst. 1 nařízení Rady č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství

při prvotním šetření, a to že musí existovat důvodná pochybnost a zároveň přetrvává újma na trh EU nebo dovoz za dumpingové ceny, i přes opatření, která byla učiněna proti těmto proviněním. Přezkum je oficiálně zahájen Komisí EU, která též potřebuje souhlas poradních výborů k zahájení přezkumu a je vyhlášeno ve Věstníku EU. V rámci přezkumného řízení mají dotčené strany, možnost podat svá důkazy podložená vyjádření, které buď vyvrací, nebo podpoří pokračující existenci dumpingu a újmy.

Prozatímní přezkum může být zahájen Komisí nebo na základě žádosti členského státu kdykoliv po uložení konečného antidumpingového cla. Na základě žádosti některého vývozce nebo dovozce či výrobců v EU může být prozatímní přezkum zahájen až po uplynutí jednoho roku. Pro zahájení prozatímního přezkumu je zde stanoveno na rozdíl od přezkumu před pozbytím platnosti pravidlo, kdy přezkum se zahájí pouze v případě, že nastala nutnost existence tohoto ochranného opatření. Zpravidla je tento institut využíván vývozci zboží, kteří chtějí přezkoumat dosud zjištěný stav a zabránit dalšímu sankčnímu řízení z hlediska Komise. V konečné fázi prozatímního přezkumu žádají o navrácení peněz za antidumpingová cla.

Konečná fáze přezkumného řízení je stejná jako procesu prvotního antidumpingového řízení. Mohou nastat tři situace, opatření pozbude platnosti dle odstavce 2, pozbývají platnosti podle jiné situace než v odstavci 2 nebo platnosti nadále zůstávají. Toto vše je vydáváno v Úředním věstníku EU. Radě je předložen od Komise, která má pouze právo odmítnutí nadpoloviční většinou. Návrh musí být podán nejpozději jeden měsíc před koncem patnácti měsíční lhůty od zahájení přezkumu. Proces přezkumu podléhá určitým lhůtám, které musí účastníci řízení dodržet. Lhůtu jednoho roku od posledního konečného opatření, které bylo vydáno, musí dodržet v případě prozatímního přezkumu vývozce, dovozce nebo výrobci ve Společenství. Veškeré přezkumy by měli být ukončeny ve lhůtě patnácti měsíců od zahájení přezkumu. V ustanovení článku 11 odstavci 5 Nařízení rady (ES) č. 1225/2009 Sb. se objevuje mimo patnácti měsíční lhůty i lhůta dvanácti měsíců. Lze tedy tvrdit, že interpretace tohoto článku je poněkud zavádějící „*Přezkumy podle odstavců 2 a 3 se provedou bez zbytečného odkladu a*

ukončí obvykle do dvanácti měsíců od zahájení²³ a komparace s dalším ustanovením „přezkumy podle odstavců 2 a 3 se v každém případě ukončí do patnácti měsíců od zahájení“²⁴ Tyto dvě ustanovení ukazují, že na proces přezkumu dle ustanovení v odstavci 2 a 3 jsou stanoveny dvě rozdílné lhůty. Lze usuzovat, že lhůta 12-ti měsíců je doporučující a pevně stanovená lhůta je 15-ti měsíců. Tato skutečnost může vést k sporům mezi Komisí a účastníky řízení.

5.8 Celní evidence dovozů

Celní evidence dovozů je institut, který je založen následně po zavedení antidumpingového cla. Celní evidence dovozů je institut upravený v základním nařízení Rady ES 1225/2009. Celní evidencí dovozů je zaváděna v případech, kdy je již u platných antidumpingových opatřeních identifikováno obcházení v podobě změny obchodních toků mezi třetími zeměmi a EU popř. jinými obchodními nebo zpracovatelskými praktiky. Jedná se o další prostředek na ochranu evropského trhu. V praxi je využíván v zvláštních případech ochrany, kdy např. dovoz dotčených výrobků je realizován prostřednictvím jiných třetích zemích, na které není uvaleno antidumpingové clo. Zároveň mohou využít drobných úprav dotčeného výrobku, který způsobí, že dotčený výrobek spadá pod kombinovanou nomenklaturu zboží, na kterou se antidumpingové zboží nevztahuje. Tato skutečnost může být prováděna záměrně nebo může nastat v důsledku technického pokroku. Tento institut nezná EU moc dlouho, a proto v současné době je málo využíván. Dokazuje to, že v momentální situaci jsou jen 4 příklady celní evidence dovozů.²⁵

Proces zavádění celní evidence dovozu je téměř stejná jako vytváření jiných prostředků na ochranu trhu EU. Řízení se zahajuje na základě podnětu. Komise nebo některého z jejich orgánů pokud zjistí obcházení antidumpingového nařízení, který způsobuje újmu na trhu. Zahájení může být i z podnětu členského státu. *"Komise může po konzultaci s poradním výborem vyzvat celní orgány, aby*

²³ Nařízení rady (ES) č. 1225/2009 Sb. O ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, čl. 11 odst. 5

²⁴ Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 Sb. O ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství. Čl. 11 odst. 5

²⁵ Např. Viz. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2325 ze dne 11 prosince 2015, kterým se zavádí celní evidence dovozu některých plochých za studena válcovaných výrobků z oceli pocházejících z Čínské lidové republiky a Ruské federace

*přijaly vhodná opatření k zavedení takové celní evidence dovozu, aby následně mohla vůči dováženým výrobkům zavedena opatření ode dne celní evidence“.*²⁶ Je zde také nutná kooperace Komise EU s poradními výbory. Avšak nejdůležitějším orgánem je stále Komise EU. Je nutná spolupráce i s celními orgány jednotlivých členských zemí, jelikož Komise EU nemá možnost nahlížet do celních evidencí jednotlivých členských států. Každý podnět nebo předání musí automaticky Komise prošetřit. Zahájení šetření oznámí Komise v Úředním věstníku EU. Následně mají možnost všechny subjekty podávat podněty podklady, důkazy a vysvětlení. Komise poté přezkoumává obdržené důkazy. V průběhu může Komise nařídit prozatímní opatření a po ukončení šetření může antidumpingová cla vybírat se zpětnou účinností. Lhůta u celní evidence dovozu je 9 měsíční. Jestliže se do této doby nebude vydáno antidumpingové opatření, celní evidence zaniká. Závěrem tohoto šetření může být jeho zastavení nebo zahájením nového šetření o uložení antidumpingového opatření. Nové šetření je zahájeno formou nařízení Komise EU a je oznámeno v Úředním věstníku EU.

5.9 Zrušení antidumpingového opatření

Antidumpingové šetření slouží především k ochraně trhu EU. V únoru letošního roku vzniklo velice kontroverzní nařízení Komise, které může vnést do budoucnosti trhu EU mnoho komplikací a problémů. Toto nařízení Komise oznamuje zrušení antidumpingových opatření na dovoz výrobku z Čínské lidové republiky.²⁷ V tomto nařízení byla zrušeno antidumpingové clo na jeden výrobek, což ve skutečnosti nemusí být úplně takový problém. Průlomovým problémem je, že Komise EU **nepřímo** potvrdila své pochybení při vydávání antidumpingového nařízení, v podobě přiznání, že došlo k porušení článku 6 dohody GATT, respektive přílohy k tomuto článku. Celé toto antidumpingové opatření bylo oficiálně skončeno 29. 2. 2016.

²⁶ Viz Nařízení Rady (ES) č. 597/2009 Sb. o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství. čl. 24 odst.5

²⁷ Viz. Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/278 o zrušení konečného antidumpingového cla uloženého na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky, rozšířeného na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli zasílaných z Malajsie bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Malajsie

Podkladem tohoto nařízení byl výsledek přezkumu antidumpingového opatření nařízeného Radou EU, kterým se zabýval orgán pro řešení sporů, působící pod WTO. Orgán pro řešení sporů přednesl zprávu EU, která charakterizovala pochybení při stanovování běžné hodnoty a v nedostatečné definici újmě výrobního odvětví. Navíc Komise v článku 1 tohoto nařízení použila zavádějící interpretaci, *řízení týkající se tohoto dovozu se zastavuje*²⁸. Tato nepřesná interpretace je zavádějící, jelikož řízení v tomto opatření bylo několik, ať už se jednalo o šetření, přezkum, nebo doměření antidumpingového cla.

Následky tohoto nařízení mohou být pro EU kritické. Začátek tohoto nařízení se panuje na rok 2009, což by potvrdilo nesprávnost nařízení v době 7 let zpětně. Ve své podstatě tímto zrušením nařízení orgány EU nepřímo potvrdili, že po dobu 7 let bylo vybíráno antidumpingové clo na základě špatného výpočtu. Vzhledem k tomuto zjištění, docházelo k pravidelnému poškozování vývozců z Čínské lidové republiky popř. dovozců, kterým vznikala díky špatnému vyměření újma, v podobě rovného přístupu ke všem obchodníkům na trhu. S ohledem na toto protiprávní jednání, které se jeví, jako nedbalostní může s velkou pravděpodobností EU čekat od dovozců žaloby. Žaloby o náhradu škody, které se budou pravděpodobně pohybovat v řádek milionů euro. Tato záležitost je jenom čistou spekulací, neboť vše bude přezkoumáno ESD, který se bude snažit chránit zájem EU. Nicméně pokud EU tyto spory prohraje, bude to mít negativní vliv na fungování Komise, především pověst EU při provádění antidumpingových nařízeních. Samozřejmě dalším negativním důsledkem této špatné právní kodifikace může být i negativní dopad na fungování trhu EU.

5.10 Změny procesu tvorby antidumpingových nařízení

V červenci roku 2016 nabylo účinnosti nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1036 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropské unie. Toto nařízení novelizuje nařízení Rady (ES) č. 1225/2009, tedy základní procesní předpis pro vydávání

²⁸ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/278 o zrušení konečného antidumpingového cla uloženého na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky, rozšířeného na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli zasílaných z Malajsie bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Malajsie, čl. 1

antidumpingových nařízeních. Celková změna tohoto procesního předpisu není až tolik zásadní, jelikož mnoho změn se týkalo spíše formální stránky nařízeních, kdy v mnoha případech změnili odstavec na více drobných pododstavců. Tato změna posloužila především k lepší orientaci a pochopení daných ustanovení a zdůraznění některých odstavců.

Prvním a nejpodstatnější změnou je v ustanovení o běžné hodnotě, která hraje velkou roli v antidumpingovém procesu. Podrobně je v článku 2 odstavec 7 písm. a, kdy tento bod úzce souvisí s tématem uznávání tržního hospodářství orgánem WTO. Jedná se o zásadní změnu v tom, že v minulém ustanovení byl zmíněn pouze Kazachstán. Nové nařízení přidalo další 2 země z Asie a to Čínskou lidovou republiku a Vietnam. V prosinci letošního totiž skončí patnáctileté období Čínské lidové republiky, kdy na vlastní žádost při vstupu do WTO chtěla být evidována jako země s netržním hospodářstvím. V případě, že by WTO uznalo čínskou ekonomiku za tržní ekonomiku, měla by tato skutečnost pro na vnitřní trh Unie fatální následky. Vyčlenění Čínské lidové republiky přímo v tomto novelizovaném předpise ukazuje, že Unie nehodlá čínskou ekonomiku uznat za tržní ani v případě, že by ji uznalo WTO. Přidáním Vietnamu se zdá být také další logikou volbou, neboť mnoho antidumpingových opatření je nařízeno proti Vietnamu a dalších asijských států.

Dalším bodem, ve kterém došlo k nepatrné změně, je v rozhodnutí zda výrobce splňuje kritéria. Zde došlo k výraznému prodloužení lhůt, kdy staré nařízení bralo v úvahu lhůtu 3 měsíců. Nové nařízení mluví již o 7 měsíců avšak nejpozději 8 měsíců. Což se zdá být jako výrazné prodloužení. Tato lhůta se prodloužila z důvodu, větší opatrnosti a důslednosti, kdy Unie si ponechává delší čas na dokončení rozhodnutí, a to především díky činnostem poradních výborů.

Další změnou je vyškrtnutí vedlejší organizace Unie. Jedná se o poradní výbory. Dříve byl veškerý postup poradních výborů charakterizován již v nařízení související s ochranou před dumpingovými dovozy. Výbory jsou již odkazovány na jiné nařízení a to nařízení č. 182/2011. V tomto nařízení se stanovují obecná pravidla a zásady a celkové pravomoci poradních výborů.

Zde jsou shrnuty nejzajímavější body nového nařízení, kde se obecně objevuje mnoho formálních úprav, nové členění odstavců, článků a písmen.

Nejdůležitější body jsou však shrnuty v tomto článku a to zařazení Čínské lidové republiky a Vietnamu jako ochrany před poskytnutím tržního hospodářství těmto zemím. Dále prodloužení některých lhůt k lepší charakterizaci případů a v neposlední řadě úprava poradních výboru jako pomocnému orgánu Unie. Jiných podstatnějších změn se touto novelou proces tvorby antidumpingových nařízení nedočkal.

6 Obcházení antidumpingových opatření

Když byla analyzována hrozba nekalé soutěže v podobě dumpingových cen a následně na tuto hrozbu jednotlivé účastnické státy GATT zareagovaly vydáváním ochranných opatření v podobě antidumpingového cla, přineslo to jen částečné očištění ekonomik. Jak se říká, žádný systém nelze nastavit tak aby v něm nebyla nalezena nějaká díra. Tak i v systému ochranných opatření proti dumpingovým cenám si určité skupiny podnikajících osob našly skulinky, kterými lze tato antidumpingová opatření obejít.

Dosud známé obcházení antidumpingových opatření můžeme rozdělit do 3 typů. První lze definovat jako obcházení deklarováním jiné země původu, než ze které tyto výrobky pocházejí. Druhý typ obcházení můžeme nazvat jako obcházení antidumpingových nařízení nesprávným deklarováním kombinované nomenklatury zboží neboli sazebním zařazením zboží. Třetí způsob je obcházení antidumpingových opatření pomocí bezvýznamných úprav výrobků dovezených na území EU. Při odhalování těchto obcházení využívají členské státy instituci Komise EU, která se nazývá Evropský úřad pro boj proti podvodům.

6.1 Obcházení nesprávným deklarování země původu

Tato metoda obcházení antidumpingových opatření byla analyzována jako jedna z prvních a je to velice sofistikované a promyšlené jednání, které se realizuje ve více státech. Pro obcházení jsou využívány státy, které sousedí se zemí vývozu, na kterou je uvaleno antidumpingové opatření. Principem tohoto obcházení je, že výrobek zatížený antidumpingem se nejdříve ze země vývozu prodá příjemci, sídlícího v sousedním státě, který není zahrnut do antidumpingového nařízení. Příjemce v tomto státě je většinou společnost, která

pouze obchoduje s tímto výrobkem, nebo je sice tohoto výrobku, ale kapacitně není schopna takové množství, které vyváží do EU schopna vyrobit. Následně se zboží přeloží do jiného kontejneru a při deklarování z této země již vystupuje tento výrobek jako původní, tedy vyrobený v této zemi. Jelikož tento proces většinou probíhá v asijských zemích, které jsou v rámci dohody GSP („Generalized System of Preferences“) zařazeny mezi rozvinuté státy. To znamená, že dovozy z těchto států do EU při potvrzení skutečnosti, že jsou původní, tedy vyrobené, nebo jejich opracování je takové, že se zásadně změní vlastnosti tohoto výrobku, disponují výhodami v podobě snížené sazby cla popř. nulové sazby cla. Tuto skutečnost ověřují pověřené státní orgány této země, ve většině případů charakteristicky podobné naší Obchodní komoře, na doklad, který se nazývá FORM A.

V rámci tohoto procesu jsou většinou využívány svobodná celní pásma, kde dochází k předprodeji a zároveň k tomu využívají státy, které nedisponují takovým státním systémem, který by před těmito obchodními praktikami měl dostatečnou ochranu. Vystavování dokladů je v těchto zemích často vedeno pouze ve formalistické rovině, kdy stačí k vydání dokladu „FORM A“ předložit pouze vystavenou fakturu.

Jelikož tento proces obcházení probíhá mimo území EU, je velmi složité obstarat relevantní důkazy. Pro toto vyšetřování je v rámci EU kompetentní Evropský úřad pro boj proti podvodům (dále jen „OLAF“). Tento úřad byl založen v roce 1999 rozhodnutím Komise 1999/352/ES, ESUO, Euroatom pravomocí týkající se vyšetřování svěřené Komisi právem Společenství a dohodami platnými v těchto oblastech²⁹. Jeho činnost spočívá v ochraně finančních zájmů EU vyšetřováním podvodů, případů korupce a jiných nezákonných činností.³⁰ V roce 2013 byly rozšířeny kompetence OLAF též o kompetence spojené s vnitřním vyšetřováním úředníků a zaměstnanců orgánů a institucí EU, jejich zanedbání povinností, které může skončit disciplinárním nebo i trestním řízením.

29 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 ze dne 25. Května 1999, o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF)

30 OLAF [online] 2016. [cit. 2016-11-8] Evropský úřad pro boj proti podvodům . Dostupné na WWW : ec.europa.eu/anti_fraud/about-us/milion/index_cs.htm

Tento správní úřad na základě udělené pravomoci od Komise může „provádět kontroly a inspekce na místě v členských státech, ale především v souladu s platnými dohodami o spolupráci a vzájemné pomoci a jinými platnými právními nástroji ve třetích zemích a v prostorách mezinárodních organizací“.³¹ O rozhodnutí zahájení vyšetřování rozhoduje Generální ředitel ve dvouměsíční lhůtě od podání žádosti členského státu nebo jakéhokoliv orgánu, instituce či jiného subjektu EU. Zároveň může zahájit vyšetřování i z vlastního podnětu nebo na základě anonymního podání.

Vyšetřování probíhá většinou v podobě misí do zemích, u kterých je podezření, že dochází ke změně původu výrobků dotčených antidumpingovým opatřením. Do této země se vydají pověřeni úředníci OLAF, kteří jsou většinou doplněni zástupci nejvíce dotčených členských států. Pro možnost uskutečňování těchto misí jsou využívány mezinárodní dohody. V této zemi pak ve spolupráci s kompetentními orgány shromažďují důkazy pro prokázání obcházení. Jako důkazy jsou zde využívány evidence dovozu a vývozu zboží, ohledání místa sídla subjektu, zda adresa subjektu není pouze fiktivní. Dále se ověřuje, zda objem vývozu do EU je srovnatelný s výrobními kapacitami vývozců. Provádí se výslechy svědků, prověřují se evidence přepravních firem.

Po skončení vyšetřování vypracovává OLAF zprávu. Zpráva musí obsahovat „právní základ pro vyšetřování, procesní úkony, zjištěné skutečnosti a jejich předběžná právní kvalifikace, odhadovaný finanční dopad zjištěných skutečností, dodržení procesních záruk a závěry vyšetřování“.³² Tato zpráva se následně zašle věcně příslušným orgánům dotčených členských států k přijetí opatření, které většinou spočívá v dodatečném doměření antidumpingového cla. Při vypracování zpráv však musí OLAF zohlednění vnitrostátního práva dotčeného členského státu.

V praxi však OLAF zasílá v rámci jednoho případu několik zpráv z misí, které lze označit jako průběžné. Na závěr vyšetřování zasílá finální zprávu, která v sobě zahrnuje zjištění ze všech průběžných zpráv. Tyto průběžné zprávy jsou

³¹ Čl. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF)

³² Čl. 11 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF)

zasílány většinou z důvodu hrozící prekluze cla, která je tříletá. Při všech administrativních záležitostech potřebných k realizaci misí především v asijských zemích je tříletá lhůta daná Nařízením Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex společenství (dále jen „celní kodex“) velice krátká a členské státy při dodatečném doměřování antidumpingového cla i po průběžných zprávách z OLAF, většinou realizují doměření až v posledních možných dnech lhůty pro sdělení dodatečně doměřeného cla.

Jak je vidět z výše uvedeného zkráceného popisu procesu, je odhalení obcházení antidumpingových nařízeních tímto způsobem je velmi složité a bez aktivní účasti OLAF není možné zajistit dostatečné důkazní prostředky. V rámci zákonných možností jednotlivých členských států při své kontrolní činnosti je možné obstarat důkazy prokazující, že výrobky nejsou původní ze státu vývozu.

6.2 Obcházení nesprávným deklarováním kombinované nomenklatury

Druhou metodou jak se obchází antidumpingové opatření, je chybné deklarování kombinované nomenklatury zboží. Ještě než se dostaneme k principu tohoto obcházení, je nutné si vysvětlit vlastní princip zařazování zboží do kombinované nomenklatury.

Základem kombinované nomenklatury je společný celní sazebník založený na harmonizovaném systému popisu zboží a číselného označování zboží. Komise na základě Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném sazebníku zavedla integrovaný sazebník Evropských společenství (dále jen „Taric“). Taric obsahuje desetimístný číselný, jehož struktura je následující:

12	Kapitola harmonizovaného systému
1234	Znění čísla harmonizovaného systému
123456	Položka harmonizovaného systému
12345678	Podpoložka kombinované nomenklatury
XXXXXXXX90	Taric kód

Ke každé úrovni je strukturální popis, a to od kapitoly, kdy např. kapitola 01 je nazvána Živá zvířata až podpoložku kombinované nomenklatury, což je např. 01061200, která je nazvána „Velryby, delfíni a sviňuchy (savci řádu Cetacea); kapustňáci a dugungové (savci řádu Sirenia); tuleni, lvouni a mroži (savci podřádu Pinnipedia)“.³³ Deváté a desáté pořadové číslo využívá EU pro další třídění. Ve vztahu k antidumpingovým nařízením jsou Komisí EU v rámci jednotlivých antidumpingových nařízeních stanovovány Taric kódy, které odlišují od ostatních výrobků zařazovaných do této kombinované nomenklatury výrobky, na které je uvaleno antidumpingové clo. Zároveň jsou při odlišování jednotlivých vývozců stanovovány doplňkové kódy Taricu.

Taric zároveň obsahuje ke každé podpoložce kombinované nomenklatury část tarifní, ve které je uvedena sazba cla a část netarifní, která obsahuje zákazy a omezení. Zákazem a omezením je myšleno nutnost předložení různých osvědčení prokazující pro propuštění této podpoložky kombinované nomenklatury do volného oběhu EU. Jedná se například o veterinární osvědčení, různé licence a povolení.

Dovozem nebo vývozem zboží se rozumí pouze dovoz věcí movitých. Věci nemovité a služby nejsou předmětem dovozu nebo vývozu zboží, které podléhá dohledu celních orgánů. I přesto existuje velmi rozmanitý sortiment věcí movitých, které mohou být předmětem dovozu nebo vývozu. Navíc rozvojem společnosti, především v oblasti techniky se tento sortiment neustále rozšiřuje. Tento rozmanitý sortiment movitých věcí není v silách celního sazebníku obsáhnout. A proto jsou pro správné zařazení dováženého zboží do určité podpoložky kombinované nomenklatury používány Všeobecná pravidla, kterých je celkem 6. Tyto pravidla obsahují postup pro sazební zařazení dovezené zboží do kombinované nomenklatury. Pro sazební zařazení se též využívají Vysvětlivky ke kombinované nomenklatuře, které jsou též zveřejňovány jako sdělení orgánů EU v Úředním věstníku EU.

Právě složitost procesu pro sazební zařazení do kombinované nomenklatury dává do rukou nástroj, kterým je možné obcházet sazební zařazení. Jako určující prvek pro sazební zařazení do podpoložky kombinované

³³ Str. 32 Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1754, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

nomenklatury s antidumpingovým opatřením a do podpoložky, na kterou není uvalen antidumping, bývá např. jenom složení materiálu, vlastnosti výrobku v podobě rozměru nebo použití výrobku. Jako příklad mohu uvést možnost obcházení nesprávným deklarováním sazebního zařazení u dovozu „bezešvých trubek dutých profilů ze železa nebo oceli, kruhového průřezu, s vnějším průměrem nejvýše 406,4 mm, s hodnotou uhlíkového ekvivalentu nejvýše 0,86 podle vzorce a chemického rozboru Světového svářečského institutu z Čínské lidové republiky“.³⁴ V tomto případě je nutné při každém dovozu zkoumat nejenom vnější průměr trubek, ale i skutečnost že se jedná o bezešvou trubku a konečně i uhlíkový ekvivalent materiálu. Přitom stačí při deklarování dovezeného zboží uvést podpoložku, která se odchyluje v jediném výše uvedeném parametru a už tato podpoložka kombinované nomenklatury nepodléhá antidumpingovému opatření.

Hlavní úkol při odhalování tohoto způsobu obcházení antidumpingového opatření plní celní orgány jednotlivých členských států. Pro odhalení tohoto způsobu obcházení je nejúčinnější nástroj kontrola zboží v momentě dovozu zboží. Tyto kontroly probíhají, ale vzhledem k množství dovozů a složitosti procesu k zajištění důkazů, jelikož je nutnost využití laboratorních výsledků, je neproveditelné fyzicky zkontrolovat všechno potenciálně rizikové zboží.

6.3 Obcházení pomocí úpravy výrobků

Tento způsob obcházení má přímou úměru se sazebním zařazením výrobky do určité kombinované nomenklatury zboží. Podstatou obcházení je, že na výrobku podléhajícímu antidumpingovému opatření se provedou takové výrobní úpravy, které nezmění jeho základní vlastnosti, ale změní jeho sazební zařazení do podpoložky kombinované nomenklatury, nepodléhající antidumpingovému opatření. Z praxe mohu uvést např. dovozy ručních paletových vozíků z Čínské lidové republiky, které podléhají antidumpingovému

³⁴ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2272 ze dne 7. prosince 2015 o uložení konečného antidumpingového cla z dovozu některých bezešvých trubek a dutých profilů ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky po přezkumu před pozbytím platnosti podle čl. 11 odst. 2 nařízení (ES) č. 1225/2009

clu. V rámci prováděcího nařízení Rady, 35 které ukládá konečné antidumpingové clo, byly vyjmuty vozíky s dodatečnou funkcí, jako je váha. Odůvodněním bylo, že tyto funkce vyžadují pokročilejší nebo doplňkové technické součásti a jejich výroba je i desetkrát dražší než ruční paletový vozík.³⁶

Při kontrole českých celních orgánů však byly zjištěny dovozy ručních paletových vozíků s váhou za cenu, který byla nižší nebo stejná jako u ručních paletových vozíků bez váhy. V tomto případě byly do dovezených vozíků namontovány váhy, které pouze orientačně měří naloženou hmotnost zboží na vozíku. Odchylka této váhy činila až 50 kg. Na tyto ruční paletové vozíky byl namontován mechanismus s minimálními výrobními náklady, který nelze za váhu považovat.

V této situaci musely celní orgány definovat pojem „váhy“. Ovšem žádná definice pojmu váhy ve vztahu k definici výrobku dotčeného antidumpingovým nařízením neexistuje. Bylo prokázáno obcházení antidumpingového opatření s následným doměřením antidumpingového cla, ovšem konečný verdikt bude až na soudních orgánech.

Následně na tuto problematiku zareagovala i Komise EU, která zahájila v prosinci roku 2015 šetření možného obcházení antidumpingového opatření uložených prováděcím nařízením Rady na dovoz ručních paletových vozíků, dovozem nepatrně upravených ručních paletových vozíků dovezených z Čínské lidové republiky a zároveň zavedla evidenci na dovozy ručních paletových vozíků a jejich základních dílů, podvozku a hydrauliky s ukazatelem váhy, kdy vážicí mechanismus není integrován do podvozku a rozpětí chyby při vážení je 1 % a vyšší.³⁷ Toto šetření mělo za následek vydání nařízení Komise EU, které uvaluje antidumpingové clo i na ruční paletové vozíky, pocházející z Čínské lidové

³⁵ Prováděcí nařízení Rady (EU) č. 372/2013 ze dne 22. dubna 2013, kterým se na základě částečného prozatímního přezkumu podle čl. 11 odst. 3 nařízení (ES) č. 1225/2009 mění prováděcí nařízení (EU) č. 1008/2011 o uložení konečného antidumpingového cla na dovoz ručních paletových vozíků a jejich základních dílů pocházejících z Čínské lidové republiky

³⁶ Nařízení Rady (ES) č. 684/2008 ze dne 17. července 2008, kterým se objasňuje oblast působnosti antidumpingových opatření uložených nařízením (ES) č. 1174/2005 na dovoz ručních paletových vozíků a jejich základních dílů pocházejících z Čínské lidové republiky

³⁷ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2346 ze dne 15. prosince 2015 o zahájení šetření možného obcházení antidumpingových opatření uložených prováděcím nařízením Rady (EU) č. 1008/2011 na dovoz ručních paletových vozíků a jejich základních dílů pocházejících z Čínské lidové republiky dovozem nepatrně upravených ručních paletových vozíků pocházejících z Čínské lidové republiky a o zavedení celní evidence tohoto dovozu

republiky, kdy vážící mechanismus není implementován do podvozku těchto ručních paletových vozíků.³⁸

7 Výběr antidumpingového cla a jeho doměření v rámci ČR

Antidumpingové opatření ve svém smyslu je ochranné opatření trhu pro zamezení nekalé soutěže, která je vyvolávána především ze strany výrobců mimo tento trh. Antidumpingové clo je však vybíráno u dovozců zboží, tedy od subjektů, kteří nabudou vlastnické právo od výrobce ve třetích zemích. Samozřejmě by zde mělo docházet k nákupu zboží za dumpingové ceny. Z této skutečnosti vyplývá, že antidumpingové opatření prioritně dopadá na subjekty registrované v rámci vnitřního trhu. Na výrobce v třetích zemí to má až sekundární vliv.

Nárok na výběr antidumpingového cla vzniká společně se smluvním clem v den propuštění zboží do volného oběhu vnitřního trhu EU. Povinnost uhradit antidumpingové clo vzniká deklarantovi, což je „osoba, která činí celní prohlášení vlastním jménem, nebo osoba, jejímž je celní prohlášení činěno,³⁹ do deseti dnů od sdělení celního dluhu,

O podezřeních na obcházení antidumpingových nařízeních se celní orgány dozvídají většinou ex post. V těchto situacích je využíván institut kontroly po propuštění zboží popř. doměřovací řízení. Pro možné následné doměření antidumpingového cla mají celní orgány tři roky od propuštění zboží do volného oběhu. Pouze v případě, že vznikne tento celní dluh v důsledku činu, který byl v době spáchání trestným činem, tak je lhůta pro jeho doměření desetiletá.

Institut Kontroly po propuštění zboží má zákonný základ v ustanovení článku 78 Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex

³⁸ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1346 ze dne 8. srpna 2016, kterým se rozšiřuje konečné antidumpingové clo uložené prováděcím nařízením Rady (EU) č. 1008/2011 ve znění prováděcího nařízení Rady (EU) č. 372/2013 na dovoz ručních paletových vozíků a jejich základních dílů pocházejících z Čínské lidové republiky na dovoz nepatrně upravených ručních paletových vozíků pocházejících z Čínské lidové republiky. (Úřední věstník Evropské unie č. L214 ze dne 9.8.2016, s.1)

³⁹ Čl. 4 odst. 18 Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úřední věstník Evropské unie č. L 302 ze dne 19.10.1992, s.1)

Společenství (dále jen „celní kodex“). Tento článek dává oprávnění celním orgánů v rámci EU kontrolovat podaná celní prohlášení i po propuštění zboží do všech celních režimů. Při kontrole po propuštění se ověřuje správnost jednotlivých údajů deklarovaných v celním prohlášení, kterým je propuštěno zboží do celního režimu. Vnitrostátní české právo upravuje tuto evropskou normu z pohledu procesu používaného pro provádění kontroly po propuštění zboží. § 127 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „celní zákon“) přiřazuje shodný proces kontroly po propuštění jaký je ustanoven pro daňovou kontrolu v zákoně 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“). Tento proces však souvisí s kontrolami po propuštění zboží, které jsou přímo zaměřeny na fiskální doměření cla. Proto se v rámci těchto kontrol zároveň zahajuje doměřovací řízení dle daňového řádu. Zároveň však celní správa realizuje kontroly po propuštění zboží se zaměřením nefiskálního charakteru, kdy ověřováno dodržování netarifních opatření. Mezi tyto netarifní opatření lze zařadit dodržování zákona o vojenském materiálu, dovozu zbraní a střeliva nebo zboží dvojího užití.

Od prvního května letošního roku však nabyde účinnost nový celní kodex Unie.⁴⁰ Tento nový celní kodex Unie má v sobě stejné oprávnění jako celní kodex současný, ale v rámci návrhu národní úpravy k tomuto evropskému nařízení je navrhován proces provádění kontroly po propuštění zboží trošku odlišně. Odlišnosti budou především při zahajování kontroly a jejím ukončování, které by z pohledu celních orgánů mělo částečně odstranit neopodstatněné obstrukční jednání kontrolovaných subjektů, aniž by došlo k omezení na jejich právech.

Nový celní zákon, který ve znamení předpisu upravujícího celní kodex Unie stanovuje, že „Daňová kontrola, jejímž předmětem jsou povinnosti podle celních předpisů, prováděná v případě kontroly po propuštění zboží, nebo kontroly zboží vyjmutého z celního dohledu a zjištěného v průběhu kontroly po propuštění zboží je zahájena doručením oznámení o zahájení kontroly, ve kterém je vymezen předmět a rozsah kontroly“.⁴¹ Stejným způsobem je prováděno i ukončení kontroly po propuštění zboží, kdy je kontrola ukončena doručením

⁴⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úřední věstník č. L 269/1)

⁴¹ Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon

oznámení o ukončení kontroly po propuštění zboží, jehož součástí je také zpráva o daňové kontrole. Tento nově stanovený postup značně urychluje proces na rozdíl od procesu daného pro daňovou kontrolu daňovým řádem. Není zde zapotřebí provádět zahájení prvním úkonem a hlavně již není dána povinností projednat nejen výsledek kontrolního zjištění, ale i následně zprávu o daňové kontrole, tak jak stanovuje daňový řád.

Kontrola po propuštění zboží je nástroj celních orgánů, kterým může ověřovat správnost deklarovaných údajů, ať už se tyto údaje vztahují k ověřování správnosti úhrady celního dluhu, tak i pro ověření deklarovaných údajů, které se vztahují k netarifním opatření. Mezi netarifní opatření lze zařadit například splnění předpisů dovozu vojenského materiálu, zbraní a střeliva popř. jiných zákazů a omezení při dovozu zboží. Z tohoto pohledu je velmi nestandardní, že je při kontrole po propuštění zboží využíván proces určený prvotně pro fiskální zájem státu resp. správu daní, i když ne vždy musí být kontrola zaměřena pro ověření správného fiskálního odvodu. U kontrol po propuštění zboží, které jsou zaměřeny na fiskální zájem státu, je zároveň se zahájením kontroly zahájeno dílčí daňové řízení dle § 134 daňového řádu v podobě doměřovacího řízení.

Doměřovací řízení může být zahájeno i bez institutu kontroly po propuštění zboží. Zahajuje se však pouze v případě, že není již nutné pro správné stanovení celního dluhu obstarání dalších důkazních prostředků. Tento postup je právě využíván ve velké míře v případech doměření po obdržení vyšetřovací zprávy z mise OLAF, která obsahuje již dostatečné důkazy pro doměření antidumpingového cla. Pokud však zpráva z vyšetřovací mise neobsahuje dostatečné důkazy, je využíván výše uvedený institut kontroly po propuštění zboží. V rámci této kontroly jsou shromažďovány další důkazy např. z účetní evidence dovozců, tak aby bylo v co největší míře podloženo správné doměření antidumpingového cla.

7.1 Důležité rozsudky

Nejvyšší správní soud rozhodoval v mnoha důležitých sporech, které mělo podtext doměřovacího řízení s doměření antidumpingového cla. Bylo nutné vybrat pár rozsudků, které souvisí s procesem doměření antidumpingového cla

v prostředí České republiky. Jedná se zejména o rozsudky s názvem OLPRAN I. a OLPRAN II, LAGURA a TVPRODUCTS. Tyto rozsudky jsou pro doměření cla charakteristické a chrání celý proces doměření cla, kdy podkladem pro doměření byly výsledky šetření OLAF. V této podkapitole bych se chtěl podrobně zabývat a charakterizovat tyto dva rozsudky. V obou rozsudkách se jedná o dodatečné platební výměry.

Dále se v této kapitole zaměřím též na jiné rozsudky NSS, které nemají tak zásadní charakter, ale svým významem jsou dobré pro pochopení některých procesů v celním řízení. Jedná se především o rozsudek celní správa proti firmě TVPRODUCTSCZ s.r.o. Tento případ je zajímavý nejen délkou celého řízení ale i argumentací NSS.

7.2 OLPRAN I.

K samotnému rozsudku OLPRAN I., tento spor se týká již zmíněných platebních výměrů, na základě nichž celní správa doměřila antidumpingové a všeobecné clo. Jeden z nejčastějších problémů obcházení antidumpingu je zaměňování země původu, při kterém se falšují doklady prokazující původ zboží nebo při ověřování původu v zemi vývozu jsou předkládány nepravdivé podklady při vydávání dokladu o původu zboží. Celní úřad na základě výsledků šetření OLAF zahájil kontrolu po propuštění zboží spojenou s doměřovacím řízením proti stěžovateli. Kontrola byla zaměřena na dovozy jízdních kol, která měla být původně vyrobena v Malajsii, což se ukázalo postupem času jako nepravý původ výroby jízdních kol. Tento spor řešil Krajský soud v Hradci Králové, kdy proti dodatečným platebním výměrům, vystaveným celními orgány žalobkyně podala návrh na přezkoumání rozhodnutí soudem. Krajský soud v Hradci Králové toto dovolání zamítnul. Následně žalobkyně využila další mimořádný opravný prostředek, a to kasační stížnost.

Nejvyšší správní soud („dále jen NSS“) však došel k velmi jednoznačnému závěru, kdy potvrdil doměření antidumpingového cla na jízdní kola, které vzniklo špatným deklarováním původu jízdních kol. Dovážená kola byla původně deklarována s původem výroby v Malajsii, kdy na Malajsii nebylo uvaleno žádné antidumpingové clo, a zároveň na základě jednostranné mezinárodní dohody

v rámci systému GSP bylo rapidně nižší všeobecné clo. Důkazy, které v rámci svého šetření zajistil OLAF a následně předal Celní správě České republiky k doměření, jasně prokazovaly, že tyto kola resp. jejich podstatná část byla vyrobena v Čínské lidové republice. V době dovozu se však na dovozy kol z Čínské lidové republiky vztahovalo prováděcí nařízení Komise EU na uložení konečného antidumpingového cla. Hlavní cílem tohoto protiprávního jednání bylo deklarování zboží s údaji v celním prohlášení, které znamenalo vybrání všeobecného cla s nižší sazbou, než mělo ve skutečnosti být. Deklarování nesprávného původu zboží, podloženého nesprávnými doklady o původu zboží, došlo až k několika milionovému úniku na všeobecném a antidumpingovém cle. Spolu s nesprávným deklarováním původu zboží, kdy byly při celním řízení předkládány doklady o původu zboží, které byly vystaveny orgány v Malajsii na základě nesprávných, zde docházelo i k další trestné činnosti, a to v podobě padělání příslušných dokladů o původu zboží.

Tento rozsudek NSS se dá označit jako jeden z nejdůležitějších v oblasti doměrování po zprávách z vyšetřování OLAF. Kasační stížnost namítala nepřipustnost důkazů, které byly získány vyšetřováním OLAF. NSS však potvrdil přístupnost důkazů zaslaných orgány OLAF prostřednictvím zprávy z vyšetřovací mise, které byly hlavním důkazem pro doměření antidumpingového cla českými celními orgány. Konkrétně NSS konstatoval *"Takto vypracované zprávy představují stejným způsobem a za stejných podmínek jako úřední zprávy vypracované vnitrostátními správními kontrolory důkazy přípustné ve správním nebo soudním řízení členského státu, pokud je jejich použití nezbytné. Vztahují se na ně stejná pravidla hodnocení, jako tomu je u úředních zpráv vypracovaných vnitrostátními správními kontrolory, a mají stejnou hodnotu jako tyto zprávy."*⁴²

Tento rozsudek zároveň potvrdil přípustnost důkazů v elektronické podobě, které OLAF získal v rámci oficiální mise od orgánů státu vývozu, kde probíhalo vyšetřování. Tato skutečnost je podstatná pro doměrování vzhledem k dnešní době, kdy veškeré evidence ve vyspělejších státech se provádí pouze v elektronických datech bez přítomnosti listinných dokladů.

⁴² Rozsudek ve věci 1 Afs 44/2011 – 85 OLPRAN

7.3 OLPRAN II.

Kasační stížnosti napadala legálnost důkazů získaných celním orgány pro doměření antidumpingového cla. Důkazy, na základě kterých celní správa doměřila antidumpingové clo, obdržela z OLAF prostřednictvím průběžné zprávy z šetření. Obdržela ji tedy v době, kdy ještě vyšetřování nebylo ukončeno. Ale tato průběžná zpráva již obsahovala dostatečné důkazy pro doměření antidumpingového cla. Zároveň však hrozila možná prekluze cla, kdy je celním kodexem stanovena možnost doměření cla v maximální lhůtě do tří let od propuštění zboží do volného oběhu.

Rozsudek NSS potvrdil skutečnost, že pokud průběžná zpráva obsahuje dostatečné důkazy pro doměření antidumpingového cla, tak mohou celní orgány doměřit clo na základě důkazů z této zprávy. Není nutné čekat až na závěrečnou zprávu po ukončení vyšetřování OLAF.

7.4 TVPRODUCTS CZ s.r.o.

Tento spor mezi společností TVPRODUCTS CZ s.r.o. a celním úřadem v Českých Budějovicích se týkal dovozu elektrických skůtrů. Celá tato kauza dospěla až k podání kasační stížnosti stěžovatelky k NSS, která byla NSS zamítnuta v plné rozsahu. Spor začal pochybení celního deklaranta, který zařadil elektrické skůtry do chybné kombinované nomenklatury sazebního zařazení, čímž vznikla Evropské unii újma na cle. Během dvou let stěžovatel uskutečnil přes třicet dovozů tohoto zboží, kdy nebylo celními úřady v rámci celního řízení při propuštění zboží do volného oběhu zjištěno žádné pochybení sazebního zařazení. V některých případech bylo celními úřady realizováno tzv. velké celní řízení, při kterém proběhla i kontrola zboží. Následně celní úřad místně příslušný sídlu společností provedl kontrolu po propuštění zboží, kdy následně na základě důkazů zjištěných při této kontrole po propuštění zboží doměřil clo za všechny případy, které byly propuštěny do volného oběhu během dvou let. Společnost TVPRODUCTS CZ s.r.o. se chtěla bránit a argumentovala ustanovením Celního kodexu společenství čl. 220 odst. 2b *„částka cla dlužného ze zákona nebyla zaúčtována následkem chyby ze strany celních orgánů, kterou nemohla osoba*

povinná zaplatit clo rozumným způsobem zjistit, a pokud tato osoba jednala v dobré víře a dodržela všechna ustanovení platných předpisů týkající se celního prohlášení ⁴³.

NSS výše uvedené ustanovení čl. 220 odst. 2b celního kodexu vysvětlilo ve smyslu, že chyba celního musí být aktivní, což v podstatě znamená, že celní úřad musí vydat chybné rozhodnutí. Celní úřad v tomto případě žádné aktivní pochybení neprovedl, ale pouze nezjistil při kontrole dovozu chybné deklarování zboží, což je plně v dispozici deklaranta. Další argumentace stěžovatel se týkala dobré víry. Kritérium dobré víry se zdá být v mnoha ohledech dost nejasné. Společnost TVPRODUCTS CZ s.r.o. tvrdila, že veškeré své dovozy činila v dobré víře a netušila, že elektrické skútry jsou chybně sazebně zařazeny a tvrdila, že se jedná pouze o hračky nikoliv motoristické jednotky sloužící k jízdě na pozemních komunikacích. Toto tvrzení stěžovatele NSS též zamítl. Svůj výklad NSS podložil judikaturou ESD, kdy k aplikaci článku 220 odst. 2 jsou potřeba splnit tři kumulativní podmínky.

Prvním kumulativním podmínkou je, aby clo bylo vybráno aktivní chybou celního úřadu, nebo jejich orgánům tzn., že chyba se odvíjela od chybného rozhodnutí celních orgánů. Celní deklarant sice pochybil při chybném deklarování sazebního zařazení, ale vše dělal v dobré víře. Druhou podmínkou je již zmíněná nezjistitelnost chyby osobou jednající v dobré víře, kde se zkoumají ještě další podmínky jako např. profesní zkušenosti, péče řádného hospodáře. Poslední podmínkou je povinnost dodržet veškeré právní předpisy, které souvisejí s celním řízením. Celní deklarant musí dodržet veškeré procesní postupy a předpisy a zároveň podat veškeré informace a dokumenty celním orgánům.

Závěrem abych shrnul tento spor, kdy NSS zamítl kasační stížnost v neprospěch společnosti TVPRODUCTS CZ s.r.o. Zamítl ji, jelikož kumulativní podmínky nebyly splněny v plné míře a ostatní argumenty nebyly dostatečně srozumitelné což, je podmínka nutnosti podání správné kasační stížnosti.

⁴³ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství

7.5 *Lagura*

Dalším rozsudkem, kterým bych rád charakterizoval je rozsudek soudního dvora ze dne 8. listopadu. Důležitými body v tomto rozsudku jsou zboží ze země původu a nemožnost jeho správného ověření, nový netradiční způsob určování důkazního břemene a obě společnosti. Důležitý bod je zde také výklad článku 220 odst. 2 písm. b celního kodexu Společenství. Tento článek celního kodexu Společenství se zabývá liberačními pravidly pro případy, kdy se neprovede zaúčtování cla. Proto, aby se dodatečně nezaúčtovalo clo, musí být splněny tři kumulativní pravidla. První pravidlo je, že správná částka cla nebyla zaúčtována následkem chyby ze strany celních orgánů. Musí tedy existovat aktivní rozhodnutí celních orgánů. Druhé kumulativní pravidlo je jednání deklaranta v dobré víře a třetí kumulativní pravidlo je dodržení všech platných předpisů při deklarování zboží.

Společnost Lagura dovážela do Evropské unie obuv, na kterou podala několik celních prohlášení o propuštění zboží do volného oběhu společně s dokladem osvědčující původ zboží, tiskopisem FORM A. Toto zboží mělo být vyvezeno z Macaa. Na základě dokladů FORM A, která osvědčují původ zboží, bylo vybráno celními orgány snížené preferenční clo 3,5 %. Následným šetřením zjistily celní orgány, při které využily institut následné verifikace pro ověření původu zboží, že zboží bylo nesprávně deklarováno jako zboží s původem z Macaa, nýbrž toto zboží pocházelo z Čínské lidové republiky. Orgány činné v tomto sporu potvrdily, že tedy bylo vydáno osvědčení o původu zboží, ale už nebyli schopni ověřit jeho správnost a to z důvodu uzavření a ukončení výroby. Díky této podkladům požadovala společnost H.H.H, která deklarovala zboží v zastoupení nepřímém, po Laguře tři platební výměry, a to rozdíl mezi preferenčním clem 3,5% a nepreferenčním clem, které činí 7 %. Což samozřejmě Lagura odmítla.

Zde přichází soud, který začne zkoumat otázku důkazního břemene, díky rozsudku *Beemsterboer* (C-293/04) prokázali osobě, která má zaplatit clo, aby dokázala, že osvědčení, které vydaly orgány třetích zemí, bylo bez chyb a s dostatečnými správnými informacemi. Což se jeví jako netradiční způsob, protože

v normálních okolnostech nesou důkazní břemeno celní orgány. V tuto chvíli soud přeskočil a začal se zabývat tiskopisem FORM A, tudíž ověřil, zda se jednalo o správný původ zboží. Soud uznal, že v případě nedostatečných nebo nejasných informací se bere zboží za neznámý původ, tudíž musí být uvalena sazba nepreferenčního cla. „*Jestliže orgány státu vývozu vydaly nesprávná osvědčení o původu zboží na „tiskopise FORM A“, musí být toto vydání podle uvedeného čl. 220 odst. 2 písm. b) druhého a třetího pododstavce považováno za chybu, jíž se dopustily zmíněné orgány, ledaže se prokáže, že tato osvědčení byla založena na nesprávném popisu skutečností podaném vývozcem. Pokud byla zmíněná osvědčení založena na chybných prohlášeních vývozce, musí být tudíž proveden dodatečný výběr dovozního cla, není-li zřejmé, že si orgány, které takováto osvědčení vydaly, byly vědomy nebo si měly být vědomy toho, že zboží nesplňuje podmínky pro preferenční zacházení.*“⁴⁴

V tomto případě dochází k situaci, kdy soud se jedná o netradičním způsobu určování důkazního břemene, kdy celní orgány musí na svou obranu prokázat, že nesprávné informace v osvědčení vydali vývozci. Soudní dvůr poté rozhodl, že subjektům činných v obchodních smluvních vztazích přísluší, aby zabezpečily možná rizika k dodatečnému vybírání cla a přijaly již zmíněná právní ustanovení. Jako hlavní bod pro zabezpečení poukazuje na získání veškerých informací a důkazů o označení původu zboží. Takovéto usnesení o důkazním břemenu může společně způsobit jisté obtíže, což soud bere jako součást obchodních vztahů, i když bylo zboží dovozeno v dobré víře, společnost musí počítat s výhodami a nevýhodami obchodu a zajisté taky musí zohlednit rizika vyplývající z trhu. Soud tedy tvrdí, že společnost musí počítat se všemi těžkostmi, které mohou na trhu vzniknout a takovýmto těžkostem předcházet. Jako argumentaci soud přikládá článek 220 odst. 2 písm. b) Celního kodexu společenství, kdy vykládá tento článek tak, že orgány třetího státu nemohou za špatné informace v tiskopise FORM A z důvodu ukončení výroby a již zmíněný ověření o správnosti původu zboží.

Toto rozhodnutí Evropského soudního dvora přenáší odpovědnost úhrady cla na dovozce zboží, i když nebylo prokázáno, že svým aktivním jednáním způsobil nižší platbu cla. Což v podstatě znamená, že možná rizika z obchodu

⁴⁴ Čl. 19 Rozsudku Lagura (C-438-11)

s třetími zeměmi měl dovozce předvídat a zajistit takové podmínky této obchodní operace, aby nedocházelo k obcházení povinných plateb EU.

7.6 *Xinvi PV products*

V další podkapitole je popsán jeden z nejnovějších rozsudků z oblasti, kdy ESD řeší individuální žaloby na přiznání subjektu v tržním hospodářství jednotlivých čínských vývozců. Tento spor je konkrétně mezi čínskou společností Xinvi PV products (dále jen „Xinvi“) a Evropskou komisí. Klíčová sporem v této kauze je přiznání tržního hospodářství Xinvi a tím vyřazení této společnosti s antidumpingového nařízení.

Společnost Xinvi dovážela do Unie solární skla, které podléhalo antidumpingovému nařízení s vyměření antidumpingového cla, a současně s tím též dovoz solárního skla z Čínské lidové republiky podléhal vyrovnávacímu clu. Hlavním bodem žaloby je požadavek žalobkyně společnosti Xinvi na přiznání tržního hospodářství. Žalobkyně své požadavky na přiznání doplnila argumenty a důkazním materiálem, který obsahoval informace, že dotační tituly obdržené od státu nesouviseli s vývozem zboží, ale měli jiné objektivní podmínky pro získání. Především se jednalo o skutečnost, že žalobkyně působí v odvětví nových pokročilých technologií, je majitelem duševního práva, její výrobky a služby spadají do odvětví špičkových technologií konkrétně podporovaných státem, náklady na vývoj a výzkum dosahují určitého procentního podílu celkových příjmů a počet kvalifikovaných techniků představuje určitý podíl z celkového počtu zaměstnanců. Jako další skupinu daňového zvýhodnění podložila podmínkou držení kapitálu zahraničními investory, aktivita žalobkyně v projektech zaměřených na ochranu životního prostředí v oblasti energetiky a ochrany vodních zdrojů ve smyslu úspor energií a snížení některých emisí.

Po vyhodnocení veškerých informací Komise zamítla žádost na udělení tržního hospodářství. Jako argumentaci Komise uvedla nesplnění kritérií, které plynuly z mnohočetných daňových zvýhodnění ve výše uvedených oblastech deklarované žalobkyní. Souhrn těchto úlev z daňového režimu byl o polovinu menší, z 25 % běžných daní, na 12,5 %.

Hlavním důvodem ovšem bylo neprokázání výrobních nákladů a jejich finanční situace, ve spojení s ovlivněním bývalého systému netržního hospodářství a nesplnění určitých kritérií. Žalobkyně ovšem tvrdí, že Komise pochybila. Tento spor došel až k rozřešení ze strany Tribunálu. Tribunál podle svých procesních pravomocí požádal o ústní řízení a předložil účastníkům otázky, na které měli účastníci odpovědět. Komise nejprve žádala přezkum důkazů, tvrdila, že žalobkyně dodala nový důkaz opožděně. Tribunál ale tento argument negoval, jako argument uvedl ustanovení jednacího řádu, „hlavní účastníci řízení mohou výjimečně předložit nebo navrhnout další důkazy před ukončením ústní části řízení nebo před rozhodnutím Tribunálu, že rozhodne bez konání ústní části řízení, za podmínky, že je toto prodloužení odůvodněné.“⁴⁵ Žalobkyně dále poukazuje na chybné posouzení Komise v zkrácených informacích ohledně výrobních nákladů a financí, díky systému netržního hospodářství.

Vzhledem k tomu, že Čínská lidová republika není v systému zemí s tržním hospodářství, se tento případ jeví jako složitý. Nicméně není nemožné, aby ojedinelá společnost z Čínské lidové republiky tento statut dostala. Tribunál rozhodl, že argumentace žalobkyně podložená důkazy je dostatečná a zamítnul nárok Komise. Tribunál v tomto případě argumentoval tím, že daňová zvýhodnění nesouvisí s bývalým systémem netržního hospodářství, výrobní náklady a finance nebyly ovlivněny nijak tímto systémem. Tribunál zrušil uložení konečné antidumpingového cla a prozatímního antidumpingového cla a potvrdil, ojedinelé společnosti statut tržního hospodářství.

⁴⁵ Čl. 85 odst. 3 Jednacího řádu Tribunálu (2010/C-177/02)

8 Závěr

V této práci jsem popsal antidumpingové clo, který je nástrojem ochrany vnitřního trhu před dovozy zboží s dumpingovými cenami. Deklaroval jsem v této práci historický proces vzniku tohoto nástroje, postup tvorby jednotlivých nařízení v rámci Evropské unie. Dále jsem zde popsal způsoby možnosti obcházení antidumpingových opatření, které byly zjištěny celními správami jednotlivých členských států Evropské unie.

Prameny právy, které upravují antidumpingová nařízení, vycházejí prvotně z mezinárodní dohody na úrovni WTO, a to konkrétně z Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994. Vzhledem ke členství České republiky v Evropské unii jsou jednotlivá antidumpingová nařízení zpracovávána a vydávána na úrovni Evropské unie. Konkrétně Komisí a Radou Evropské unie. Česká republika, jako jeden ze členů Evropské unie se může pouze k případným antidumpingovým opatřením vyjadřovat prostřednictvím svých zástupců v poradním výboru.

Proces tvorby antidumpingových nařízení je v prvotní fázi postaven na základě dispozičního práva jednotlivých odvětvových svazů popř. velkých podnikatelských subjektů, což popírá princip jednostranného nařízení ze strany orgánů Evropské unie. Až v případě zjištění možného obcházení se antidumpingová nařízení rozšiřují z iniciativy orgánů Evropské unie, které je podloženo výsledky šetření OLAF.

Jako každé jiné nařízení jsou i antidumpingová nařízení přímo propojena se systémem pro jeho vykonatelnost a aby bylo i dostatečně srozumitelné pro veřejnost. Antidumpingové nařízení je přímo spojeno se systémem zařazování zboží do kombinované nomenklatury. Je to z důvodu přesné identifikace zboží, na které se vztahuje konkrétní antidumpingové nařízení. Pokud neexistuje v celním sazebníku konkrétní podpoložka zboží, využívá Komise EU možnost zavedení doplňkových Taric kódů, pod kterými přesně definuje konkrétní zboží.

Právě skutečnost, že antidumpingová nařízení jsou přímo propojena na systém sazebního zařazování zboží do kombinované nomenklatury daného celním sazebníkem, který je velmi rozsáhlý a složitý, vzniká zde prostor pro možné obcházení těchto antidumpingových nařízení. V mnoha případech by postačilo

zjednodušit systém sazebního zařazení v jednodušší strukturu celního sazebníku. Toto zjednodušení by nejen zmenšilo prostor pro možné obcházení nejen antidumpingových cel, ale i cel všeobecných a smluvních. Je všeobecně známo, že čím je systém složitější a neprůhledný, tím zadává větší možnost pro spekulace a podvody. Zároveň by toto zjednodušení struktury celního sazebníku snížilo administrativní zátěž mezinárodního obchodu.

Další způsoby obcházení antidumpingových nařízení vychází od záměrně podvodného jednání subjektů usazených ve třetích zemích. Tyto subjekty využívají reexporty přes okolní, především asijské země pro záměrnou změnu původu tohoto zboží. Odhalení tohoto způsobu obcházení antidumpingových opatření je pro jednotlivé členské státy Evropské unie těžko odhalitelný. Proto zde přichází velmi důležitá role OLAF, který z pozice vyšetřovacího orgánu Evropské unie má možnosti k provádění vyšetřovacích misí. Tato možnost, která je pro jednotlivé členské státy dosti nedostupná, vyplývá ze skutečnosti, že veškeré dohody v rámci mezinárodního obchodu jsou realizovány pod hlavičkou Evropské unie.

Pro dodatečné doměrování antidumpingového cla, které spočívá na jednotlivých členských státech Evropské unie, není definován žádný jednotný postup z pozice Evropské unie. V rámci České republiky jsou pro jednotlivé procesní úkony při doměření využívány rozsudky Nejvyššího správního soudu České republiky nebo rozsudky Evropského soudního dvora. Rozsudky, které jsem zařadil do této práce, se vztahují k procesu doměrování, které je realizováno v České republice celní správou prostřednictvím institutu kontroly po propuštění zboží. Tyto rozsudky jsou přímo spojeny s důkazy, které obdrží česká celní správa z vyšetřovacích misí OLAF a rozsudky vztahující se k následné verifikaci původu zboží. Tyto rozsudky jsou důležité pro proces doměření nejen antidumpingového cla při zjištění obcházení antidumpingových nařízení.

9 Resumé

The main aim of my thesis is to describe anti-dumping duty as a tool for protection of internal market against importation of goods with anti-dumping prices. I have declared in my thesis historical process of developing this tool as well as process of developing an individual regulations within the European Union. Furthermore, I have described the potential ways for circumvention of anti-dumping measures which have been detected by the customs administrations in some the Member State of the European Union.

The sources of law regulating anti-dumping regulations are based primarily on international WTO agreement, namely the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 (GATT 1994). Because of membership of the Czech Republic in the European Union are individual anti-dumping measures processed and issued at the European Union level. The Czech Republic as a Member State of the European Union has only power to submit comments for individual anti-dumping measures through the Czech representatives in the Advisory Committee.

The process of creation of anti-dumping regulations in the initial stage is built on the basis of the right to dispose of various sectoral unions or big economic operators, which denies the principle of unilateral regulation by the European Union institutions. Only in the case of finding the possible circumvention of anti-dumping regulations are such regulations extended based on the initiative of the European Union, which is supported by the results of an investigation by OLAF.

Like any other regulations are anti-dumping regulations directly connected to the system for enforcement to be enough understandable for the public. Anti-dumping regulations are directly connected with the system of classification of goods in the Combined Nomenclature. It is because of the precise identification of the goods covered by the specific anti-dumping regulation. If there is no specific tariff subheading for importing goods, the European Commission uses the possibility of introducing additional TARIC codes under which are clearly define the specific products.

Just the fact that anti-dumping regulations are directly connected to the system of tariff classification of goods in the Combined Nomenclature of the Customs Tariff, which is very large and complicated, there are a space for possible circumvention of anti-dumping regulations. In many cases would be sufficient to simplify the system of tariff classification in the customs tariff structure. This simplification would not only reduce the space for the possible circumvention of anti-dumping duties, but as well as general and contractual duties. It is widely known that if some system is complicated and opaque there is greater opportunity for speculation and frauds.

Other ways of circumvention of the anti-dumping regulations comes from the deliberate fraudulent behaviour of economic operators established in third countries. Some of economic operators sometime use re-exports through near, mainly Asian countries for intentional change of origin of goods. For the Member States of the European Union is very difficult to detect such type of fraud. Just OLAF (European Anti-fraud Office) plays very important role in investigation of such frauds within their investigation missions. The Member States of the European Union have not possibility carry out investigation in third countries because most of agreements within international trade are realized under umbrella of the European Union.

For additional recovery of anti-dumping duties, which lies on the Member States of the European Union, there are not defined any common rules from the European Union. In the Czech Republic are for individual procedural steps within recovery used judgments of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic or judgments of the European Court of Justice. The judgments which are mentioned in my thesis relate to recovery process that have been realized by the Czech Customs Administration through the institute of post clearance control. These judgments are directly linked to the evidence that the Czech Customs Administration received from OLAF investigative missions as well as relating to the subsequent verification origin of goods. These judgments are very important for the recovery process not only for anti-dumping duty in case of finding of circumvention of anti-dumping regulations but also for recovery of customs duties.

10 Seznam použité literatury

- BAKEŠ, Milan. *Finanční právo 6., upr. vyd.* V Praze: C.H.BECK, 2012. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-440-7.
- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z.* Olomouc: ANAG, c2012. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-779-9.
- LUX, Michael. *Guide to community customs legislation.* Brussels: Bruylant, 2002. Pratique du droit communautaire. ISBN 2802715127.
- MATOUŠEK, Pavel a Lenka SABELOVÁ. *Clo: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.3.2007.* Praha: ASPI, 2007. Meritum. ISBN 978-80-7357-263-1.
- ŠRAMKOVÁ, Dana. *Celní správa ve funkčním pojetí.* Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6063-0.
- ŠRAMKOVÁ, Dana. *Celní správa v organizačním a funkčním pojetí: vybrané kapitoly.* Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5690-9.

Právní předpisy

- Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) a mnohostranné dohody, jež tvoří její nedílnou součást a jsou závazné pro všechny členy WTO
- Konsolidované znění jednacího řádu tribunálu (2010/C-177/02)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 ze dne 25. Května 1999, o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF)

- Nařízení Komise (EU) č. 627/2011 o uložení prozatímního antidumpingového cla na dovoz některých bezešvých trubek a dutých profilů z nerezavějící oceli pocházejících z Čínské lidové republiky
- Nařízení Parlamentu a Rady (EU) č. 1036/2016 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropské unie
- Nařízení Rady (EHS) č.2658/87 o celní statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku
- Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úřední věstník č. L 302 ze dne 19.10.1992.)
- Nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství v platném znění.
- Nařízení Rady (ES) č. 597/2009 Sb. o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.
- Nařízení Rady (ES) č. 684/2008 ze dne 17. července 2008, kterým se objasňuje oblast působnosti antidumpingových opatření uložených nařízením (ES) č. 1174/2005 na dovoz ručních paletových vozíků a jejich základních dílů pocházejících z Čínské lidové republiky
- Nařízení Rady (ES) č. 926/2009, kterým se ukládá konečné antidumpingové clo a s konečnou platností vybírá prozatímního clo uložené na dovoz některých bezešvých trubek a dutých profilů ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/1754, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku

- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2272 ze dne 7. prosince 2015 o uložení konečného antidumpingového cla z dovozu některých bezešvých trubek a dutých profilů ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky po přezkumu před pozbytím platnosti podle čl. 11 odst. 2 nařízení (ES) č. 1225/2009
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2325 ze dne 11. prosince 2015, kterým se zavádí celní evidence dovozu některých plochých za studena válcovaných výrobků z oceli pocházejících z Čínské lidové republiky a Ruské federace
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/2346 ze dne 15. prosince 2015 o zahájení šetření možného obcházení antidumpingových opatření uložených prováděcím nařízením Rady (EU) č. 1008/2011 na dovoz ručních paletových vozíků a jejich základních dílů pocházejících z Čínské lidové republiky dovozem nepatrně upravených ručních paletových vozíků pocházejících z Čínské lidové republiky a o zavedení celní evidence tohoto dovozu
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1346 ze dne 8. srpna 2016, kterým se rozšiřuje konečné antidumpingové clo uložené prováděcím nařízením Rady (EU) č. 1008/2011 ve znění prováděcího nařízení Rady (EU) č. 372/2013 na dovoz ručních paletových vozíků a jejich základních dílů pocházejících z Čínské lidové republiky na dovoz nepatrně upravených ručních paletových vozíků pocházejících z Čínské lidové republiky. (Úřední věstník Evropské unie č. L214 ze dne 9.8.2016, s.1)
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/278 o zrušení konečného antidumpingového cla uloženého na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli pocházejících z Čínské lidové republiky, rozšířeného na dovoz některých spojovacích prostředků ze železa nebo oceli zasílaných z Malajsie bez ohledu na to, zda je u nich deklarován původ z Malajsie
- Prováděcí nařízení Rady (EU) č. 372/2013 ze dne 22. dubna 2013, kterým se na základě částečného prozatímního přezkumu podle čl. 11 odst. 3 nařízení

(ES) č. 1225/2009 mění prováděcí nařízení (EU) č. 1008/2011 o uložení konečného antidumpingového cla na dovoz ručních paletových vozíků a jejich základních dílů pocházejících z Čínské lidové republiky

- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č.191/1995 o sjednání Dohody zřízené Světové obchodní organizace WTO
- Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994 ("GATT 1994")
- Zákon č.280/2009 Sb., daňový řád, ve znění zákona č. 30/2011 Sb.
- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon

Elektronické zdroje

- Celní správa České republiky, oficiální internetové stránky dostupné na <<https://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/default.aspx>>
- Dohoda GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) dostupná na <https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/gatt47.pdf>
- EUEOPEAN ANTI-FRAUD OFFICE (OLAF), oficiální internetové stránky dostupné na <http://ec.europa.eu/anti-fraud/home_en>
- EUR-LEX - přístup k právu EU (databáze právních předpisů), dostupná na <<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>>
- Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, oficiální internetové stránky. dostupné na <<http://www.mpo.cz/dokument141915.html>>

Judikatura

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci 1 Afs 27/2008 - 96 TVPRODUCTS CZ s.r.o. ze dne 30.6. 2008.

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci 1 Afs 44/2011 – 85 OLPRAN I. ze dne 10.8. 2011
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci 2 Afs 41/2012 - 30 OLPRAN II. ze dne 11.6. 2012
- Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ve věci C- 293/04 ze dne 9.6. 2004
- Rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ve věci C-438/11 ze dne 26.8. 2011
- Rozsudek Tribunálu (čtvrtého senátu) ve věci T-568/14 ze dne 16.3.2016

11 Seznam schémat, tabulek a grafů

Seznam grafů

Graf č.1 - Seznam dovozců do EU

Zdroj: vlastní

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Přehled jednotlivých kol jednání v rámci GATT

Zdroj: Dohoda GATT , a její jednotlivá kola od Havany po Marrakéš

< https://www.wto.org/English/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm >